

odèlies i modelicons

Maig 2010

Espècie de revista, butlletí o lo que sigui

nº 23

Curs 1954-55. 55 anys enrere en la nostra vida

Records del primer curs en el Seminari

“Coneguerem al Bisbe Hervàs que de tant en tant ens visitava a la sala d’estudis i l’acomiadàrem el maig de 1955 amb una festa que li oferirem, a la qual hi assistiren autoritats. Record el batlle de Palma, don Jaon Massanet Moragues”

(Del nº 21 *Per començar...* 1954 – 2009 per Joan Darder i Brotat)

Peu de portada: **Narcís** “Narcissus Delnashaugh” (Amaryllidaceae) planta i dues ampliacions
Reial Jardí Botànic de Madrid

Fotografia de Gabriel Rosselló

Per començar...

Maig 2010

Espècie de revista, butlletí o lo que sigui

nº 23

ANTONI AGUILÓ I VALLS

SEMBLANÇA ESPIRITUAL DEL SERVENT DE DÉU
Sacerdot, natural i vicari de Sa Pobla

Per **Mateu Buades i Cladera**

L'altre dia de pagès uns condeixebles nostres, fent-me visita a la Residència, em demanaren que escrivís algunes coses, anècdotes o vivències del Servent de Déu ANTONI AGUILÓ I VALLS, simplement en pla d'informació, conscient que tan exemplar sacerdot i amb tants d'anys de ministeri a Sa Pobla, va ser molt poc conegut a la nostra Diòcesi de Mallorca.

QUI ERA I COM ERA D. TONI

D. Toni Aguiló i Valls va néixer a Sa Pobla dia 12 de juny de 1885. Va ser ordenat sacerdot dia 23 de setembre de 1911, i sempre va estar destinat a Sa Pobla on exercí el seu llarg i fructuós ministeri. A Sa Pobla va treballar molt i bé. I a Sa Pobla, sempre fidel, senzill, pobre i humil, va viure i va morir amb fama de santedat, però sense fets miraculosos de cap classe. A l'edat de 90 anys va passar a la Casa del Pare dia 10 de juliol de 1976, festa de Sant Cristòfol.

D. Toni sempre va ser un home de feina i de feina ben feta, però mai no va fer renou al llarg de la seva vida, ni mai no volgué cridar l'atenció en res, convençut que el BÉ no fa renou i que el renou no sempre fa BÉ; sabent sobretot per a QUI ell feia feina. Per això va procurar fer-ne molta i ben feta. I com ell bé sabia, en l'acompliment de la voluntat del Pare i en l'extensió del seu regne, també ell havia de tenir-lo content, satisfet i complagut. I així D. Toni, senzill i humil com era ell, pobre i fidel com sempre va voler viure, va arribar a volar molt amunt i, en la seva vida de l'esperit, es va fer GRAN davant Déu. La feina d'un home així sempre resulta ben feta i produeix fruits abundosos.

És veritat que, amb els seus molts d'anys de ministeri i fent sempre feina a la Parròquia de Sa Pobla, D. Toni mai no va fer coses grans ni de gran envergadura; li bastava sabre que les ànimes grans tenen molt en compte les coses petites de cada dia i que, si un les fa amb amor a Déu i amb visió sobrenatural, aquestes esdevenen grans davant Déu i molt fructuoses de cara a la gent. I això és el que ell més va voler fer sempre: Agradar a Déu en tot el que feia -fos el que fos- i SERVIR i SER ÚTIL a la gent de la qual n'era responsable i servidor, ja que ell també sabia de bona tinta que les coses grans i cridaneres, allà mateix on ell era, ja n'hi havia d'altres que les volien fer... Lo més gran que va fer D. Toni, i en això sí que cridava l'atenció de molta gent, va ser la manera de fer les coses i lo ben fetes que les feia.

Quantes coses encara perduren i encara parlen de D. Toni, i encara parlen també del seu esperit de servei i esperit de santedat amb que ell servia a la gent i feia les feines pròpies del seu ministeri! Posant una comparança, bé es pot dir que la feina de D. Toni sempre va ser com el bon ploure, mansoi i seguit seguit, durant dies sense parar i, a la vegada, sense ventades fortes ni tempestes arrasadores... perquè, al final, una pluja així de suau és la que més bé fa a la terra xopa, i més agraeix el bon pagès.

Per altra part, de capellà jove i durant molts d'anys, D. Toni va ser MESTRE i DIRECTOR de la Congregació Mariana: un lloc d'ensenyança i de formació cristiana. Com a MESTRE D'ENSENYANÇA GRATUITA va ensenyar i educar generacions de nins i al·lots de Sa Pobla on, en aquell temps, molts d'ells passaven fam, i D. Toni cada dia es privava del seu berenar que duia de casa seva i, un dia a un i un dia a un altre, el donava al qui més ho necessitava, i així, a la vegada, era mestre i pare dels pobres. I com a Director de la Congregació Mariana un vespre cada setmana de l'hivern, durant molts d'anys, tenia reunions amb joves, i d'aquesta manera va anar formant en la fe a milers de joves, com també va infiltrar en dues generacions la vertadera devoció a la Puríssima, de la qual sempre en va ser un gran devot, enamorat i entusiasta i en va ser també un zelós apòstol forà mida, que contagiava a tots els qui l'escoltaven i a tots els qui se li acostaven. I assegut -com de costum- llargues hores en el confessional va sabre escoltar en confessió milers de penitents que anaven a ell perquè els reconciliàs amb Déu i amb la seva Església. I així també va encaminar

nombroses vocacions a la vida sacerdotal i a la vida consagrada. Serà bo recordar que D. Toni a la parròquia de Sa Pobla sempre va tenir molta fama de bon confès, sempre disponible, entregat sense mesura, i sempre va tenir la mateixa fama de bon director espiritual. Per això va poder ajudar i orientar a moltíssima gent durant el seu llarg ministeri, sempre en el confessional que fou el seu lloc preferit de treball i de servei pastoral. Tot i això, una i altra cosa només van ser part de la seva gran tasca pastoral.

COM VAIG TENIR JO LA SORT I EL PRIVILEGI DE CONEIXER I PODER INTIMAR AMB D. TONI.

Als meus 16 anys ja ben complits, em va semblar haver sentit la crida de Jesús amb la impressió que em cridava per a ser capellà, quedant-me jo notablement sorprès i prou confús ja que tal cosa mai no m'havia passat pel cap. Per això, davant una cosa tan estranya, vaig anar a parlar-ne amb D. Toni perquè ell m'ajudàs a discernir si es tractava o no d'un possible començament de vocació al sacerdoci. Ell, com un enviat de Déu, certament em va ajudar i em va orientar, ja que això era el que jo més necessitava en aquell moment.

Des d'aquella primera xerrada, sorprenent i seriosa, ja vaig decidir que D. Toni fos el meu confessor i el meu director espiritual perquè m'anàs orientant en el meu seguiment de Jesús.

A mesura que ens anàvem veient ens férem íntims amics i això em va fer possible que el pogués tractar amb més freqüència, de més prop i també amb més intimitat. Aquesta va ser la meva gran sort i tot un privilegi de part de Déu, sens dubte immerescut de part meva, de la qual cosa però sempre n'he estat molt content i sempre n'he donat i en don moltes gràcies a Déu, ja que en la persona de D. Toni hi vaig trobar molt més del que jo esperava: el confès que jo necessitava en aquells moments i el meu director espiritual que tant desitjava el meu cor. Però, amés de tot això, també se me va presentar inesperadament poder trobar en la persona de D. Toni un exemplar sacerdot i poder veure en ell també tantes proves de virtut i proves tan grans de santedat que jo mai no havia vist -com mai no he vist encara- en cap altra persona.

Posant la meva atenció en la manera com ell exercia el seu ministeri, molt aviat vaig poder veure que D. Toni no era com els altres, era un home de carn i os com jo mateix, però que, certament enamorat de Déu, vivia de Jesús i vivia per Déu i per servir i ajudar a la comunitat a ell encomanada. A més d'aquesta actitud d'entrega i de servei, se li notava que sentia dins ell

una gran set de Déu i un desig molt profund de santedat. Donava la impressió que en tot el que feia estava sempre pendent de la crida que Déu li anava fent, com si a ell Déu també li estigués dient: *“Siau sants, perquè jo, el vostre Déu, som sant”*.

Tot això el movia a fer hores llargues d'oració, cercant els llocs més adients per a la pregària com són entorn del sagrari, a prop de Jesús Eucaristia, i també als peus de la bella imatge de la Puríssima per ell tan estimada, coronada ara amb corona d'or amb motiu de les seves noces d'or sacerdotals com ell va suggerir i a la que els bons poblers hi participaren amb ajuda voluntària i amb la seva col·laboració generosa. Davant la bella imatge, de tan bons records i de tantes emocions, que ell tant estimava, D. Toni pregava intensament com a bon fill que demana ajuda i protecció a tan bona Mare.

Serà bo dir i recordar que el seu secret i el punt fort de la seva vida sempre va ser la vivència del seu lema: *“Ad Jesum per Mariam”*, a Jesús per Maria. I és que Maria és un camí curt, fàcil, perfecte i segur; un camí que té garantia i on hom no si pot perdre mai.. Per això D. Toni va arribar i va aconseguir el que molts no han aconseguit: la fama de santedat; perquè ell va viure i va morir en fama de santedat. I aquesta fama va ser el motor pel qual actualment té obert oficialment el seu procés de Canonització, així com també el títol de Servent de Déu, segons la indicació del Sr. Bisbe Teodor Úbeda.

Tot això a mi, que tant bé el vaig conèixer, m'ha donat una de les satisfaccions més grans de tota la meua vida que mai podré oblidar.

Voldria acabar aquest escrit resumint breument les coses grans que Déu va anar fent en la persona de D. Toni, així com del gran bé que m'ha anat fent a mi personalment poder-lo tenir tan prop meu i poder veure en ell un exemple tan gran de santedat i el progrés ascendent que ell anava fent per adquirir les virtuts cristianes i la constant normalitat en practicar-les en grau heroic dins la seva vida de cada dia.

LES COSES GRANS QUE DÉU VA ANAR FENT EN LA PERSONA DE D. TONI, I QUE TANT DE BÉ M'HAN FET A MI.

De les grans coses que Déu va anar fent en D. Toni jo en destacaria aquestes:

- La gran virtut de la caritat cristiana que el duia sempre a no criticar ni a parlar mai malament del altres, que normalment eren els qui més li feien injustícies. La caritat pastoral sempre el feia viure entregat a ajudar i servir els altres amb amor fratern que el feia anteposar sempre el bé dels altres al seu propi bé.

- La seva vertadera i gran devoció que sempre va tenir a la Puríssima i el seu gran zel apostòlic per a fer-la conèixer i per a fer-la estimar. L'interès que posava constantment per aconseguir dins ell totes les virtuts cristianes imitant Maria Santíssima, i la normalitat constant en que després les anava practicant dins la seva vida.
- La gran set de Déu que ell sempre tenia dins el seu cor i el desig profund de santedat que de cada dia anava augmentant. El grau d'oració tan elevat traduït en llargues hores de pregaria i de contemplació, fent-la sempre entorn del sagrari o agenollat als peus de la Puríssima. El seu gran zel apostòlic sempre ben viu i sempre disponible per atendre i servir tanta gent en les seves llargues hores de confessorari.
- La fama de santedat en que D. Toni va viure i va morir i que ha continuat després de la seva mort entre la majoria de la gent del poble i que l'ha fet mereixedor de començar el seu procés de canonització.

Totes aquestes coses en la persona de D. Toni a mi m'han fet sempre molt de bé al llarg de la meua vida, fins ara mateix i de cara al futur. Si hagués de sintetitzar els beneficis que n'he tret de la meua coneixença de D. Toni, diria que són bàsicament els següents:

- Tota una experiència de Déu en les coses concretes, que jo mai no havia pensat poder tenir.
- La convicció de la gran sort o, més que sort, el privilegi que Déu em va concedir, gratuït de part de Déu i totalment immerescut de part meua, d'haver-lo conegut.
- Una experiència molt personal de la vida de l'esperit i de les coses de Déu i del seu regne, que mai no he pogut oblidar ni mai oblidaré.
- Una gràcia molt gran i a favor meu perquè, des que el vaig conèixer, sempre he tingut en ell un bon amic i un bon mestre, i també sempre he tingut en ell tot un punt de referència que m'ha donat llum, fermesa i seguretat ja des del seminari, més encara en la vida de prevere i també en l'exercici del meu ministeri.
- Totes i cada una de les coses que he vist i he trobat en la persona de D. Toni sempre han produït dins el meu cor una alegria santa que ningú mai no m'ha presa ni tampoc ningú mai no me la prendrà.
- Una satisfacció i una alegria plenament filial i un sentiment de gratitud per haver pogut prendre part en la tasca més bella i desitjada, la d'haver pogut prendre part en el procés de canonització del Servent de Déu, ANTONI AGUILÓ I VALLS.

Mateu Buades, pvre.

Notes de l'equip de redacció

Correcció d'errades del número anterior.

A l'article "**Certamen científico-literari del Seminari de Mallorca**", a la pàgina 23 del núm. 22, gener 2010, al llistat dels treballs de Pere Orpí n'hi manquen dos:

Estudio filológico y versión literal de la carta de San Policarpo a los Filipenses
(manuscrit) 1960. 325 fulls CERT-131-2.

L'obra literària de mossèn Antoni Maria Alcover (mecanografiat) 1962. 327 fulls.
No citat a la publicació del Consell de Mallorca. Ha desaparegut de la Biblioteca Diocesana.

Si hi ha més oblidats algun dels demés, ens agradaria que ens ho féssiu arribar.

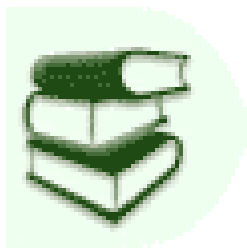
CONFIDENCIALITAT

MODÈLICS i modelicons és una revisteta privada i els escrits que conté no suposen mai manifestacions públiques dels seus autors: són tan sols comentaris espontanis, amistosos i confidencials entre amics i per a amics, sempre de caràcter privat.

Demanam, per tant, que se respecti aquest caràcter privat i confidencial.

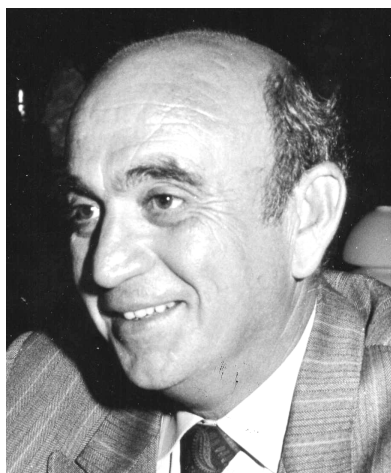

Territorio Vergara, El Público, 9-5-2010

Escorcollant en el passat

El meu padrí de Cuba

Per **Joan Sunyer i Ramos**

Feia temps que jo volia conèixer *Nueva Paz*. Recordo quan per primera vegada vaig llegir el ròtol de dit poble transitant per l'autopista central, camí de Camagüey, una ciutat que està situada a la part oriental del País. Gojosos anàvem amb la guagua capellans i monges a la beatificació del Pare Olallo, un germà de Sant Joan de Déu, nascut a L'Havana dia 12 de febrer de 1820, que quan tenia un mes de vida fou dipositat presumiblement pels seus pares desconeguts a les portes de la Casa Cuna de San José de L'Havana. Es uns dels sants que, molt abans que Roma parlàs, el poble ja havia canonitzat. S'entregà en cos i ànima al seu poble de manera especial durant la guerra dels deu anys. El nomenen l'apòstol de la caritat. Deixem Camagüey i el P. Olallo per a una altra ocasió. Parlàvem de *Nueva Paz*. Sovint, de menut, moltes vegades havia sentit parlar als meus pares de *Nueva Paz*. No havia captat de què es tractava, i què s'amagava sota aquestes dues paraules. Em pareixia un nom un poc estrany que no m'imaginava que fos un poble. Un cert misteri embolcava les dues paraules misterioses: *Nueva Paz*.

La meva experiència havanera, em dona moltes sorpreses.

Jo sabia que el meu padrí matern morí en un accident de tren. Era maquinista. Ma mare no anava mai més enllà, simplement ens deia: morí en un accident de tren. En la primera visita feta a L'Havana, en els anys vuitanta, em faltà temps per anar a l'estació de trens, veure les vies, cercar una màquina... Més tard em digueren que el meu padrí morí en un tren d'Ingenio, és a dir, de canya de sucre. L'any passat suplint un capellà espanyol d'Abreus, vaig anar a dir missa a un Ingenio on hi havia dormida dins el temps una màquina de tren. El meu padrí devia manejar una màquina semblant... pensava jo. Poques coses més havia pogut aclarir. Però un dia que vingué a dinar una cosina

cubana, filla de la germana de ma mare Josefa, em parlà que guardava un retall de premsa del dia de l'accident. Em faltà temps per anar a casa seva. Efectivament, un trosset de paper groc i delicat guardava un dels secrets que jo no havia pogut mai desxifrar, que ara vos transcriuré, diu textualment: *"CATASTROFE FERROVIARIA EN NUEVA PAZ. El maquinista resultó quemado.- Se descarrilaron 20 carros de caña. En la secretaría de Gobernación se recibió ayer un telegrama dando cuenta de haber ocurrido un extenso descarrilamiento en el Central Gómez Mena , volcándose más de 20 carros cargados de caña, que quedaron formando un montón de hierros, maderas y la dulce planta. Debido al accidente se produjo graves quemaduras de las cuales falleció el maquinista del tren de referencia que se nombra Ramón Ramos Oliva. El accidente _ocurrió_ en el chucho Perdomo que se encontraba al parecer en malas condiciones para el tránsito del convoy por lo que se produjo el descarrilamiento."*

He pogut esbrinar que l'accident tingué lloc dia 21 ó 22 de febrer de l'any 1925. Que el dia de l'accident el qui havia de substituir al padrí no es presentà a la feina, per la qual cosa ell tingué que treballar moltes hores seguides. La caldera de vapor de la maquina va explotar.

Alguns oncles i ties nasqueren també a dit poble i, amb tota certesa, també ma mare, malgrat fos batiada a Sabanilla del Encomendador, província de Matanzas. El Cardenal de L'Havana fou rector d'aquest poble. Degut a l'accident del meu padrí, (ho sé per una carta que tinc a Mallorca del meu pare dirigida a una germana que també vivia a Cuba), mon pare li manifesta que els plans de noces canviarien de com tenien pensat en principi. Ma mare tenia tres germanes i dos germanets petits que, amb la meva repadrina i padrina, vivien en la mateixa casa, i les dones acordaren que la que tenia nuvi es casàs perquè volien un home com a cap de la casa, i així, a l'any mal contat des de l'accident, els meus pares es casaren un 26 de febrer de l'any 1926, quan ambdós tenien vint-i-un anys. Pocs temps després de néixer el meu germà gran, al cel sia, els meus pares embarcaren cap a Mallorca per complir ell el servei militar obligatori, que durà molts d'anys. El meu germanet, en el mateix moll de L'Havana, perdé una sabateta que va recollir una tia i que jo,

molts anys després, he recuperat ara, donat que els meus oncles la guardaren sempre com un vertader record de família.

A Nueva Paz he pogut comprovar ara com serveix memòria històrica del luctuós succés. He pogut conèixer la casa on visqueren els meus avis, el lloc on

es produí l'accident, malgrat no en quedin rastres, el lloc per on passava el tren, un transbordador que es conserva en bon estat, etc.

La narració de l'accident posa els pels de punta. Les conclusions a que he pogut arribar són: l'accident fou fruit del cansament del padrí i de les males condicions de

la via. Descarrilament total del tren, i, com a conseqüència, explotà la màquina de vapor. Els altres companys del padrí botaren de la màquina, se tiraren, segons un del que em transmeté la informació, i el meu padrí fou un valent i no volgué deixar la màquina, lo que és poc creïble. Segons un altre que feia el comentari en veu baixa, el rector del poble (un mexicà, el P. Juan), el meu padrí no es pogué tirar, no pogué sortir de la màquina, perquè quedà atrapat entre el ferros, mentrestant el vapor l'anava espellant poc a poc, demanant ell que l'ajudessin a morir, mentrestant anava quedant sense pell que el vent feia volar encesa com si d'un fogueró es tractàs... Davant aquest relat vaig comprendre el silenci dels meus pares, el respecte amb que deien el nom del poble: *Nueva Paz*.

El meu padrí fou voluntari a la guerra de la independència (guerra hispano-cabana-americana) cosa que avui aquí no vesteix gens. Ell era sergent del bàndol espanyol.

Conten les cròniques familiars que un misser jove defensà els drets de la meua àvia i li fou concedida a perpetuïtat una pensió. Que el meu padrí hagi arribat per a sempre a la nova pau celestial que tothom sospira. Espero seguir investigant i trobar més notícies interessants.

L'Havana a 30 de març de 2010. Joan Sunyer i Ramos.

Dels nostres arxius...

(Arxiu de J. Parets)

HIMNO A LA VIRGEN ASUNTA

Aquest va ser molts d'anys l'himne a la nostra Mare de Déu del Seminari. Amb aquest himne començava la transmissió de la Sabatina cada dissabte a les antenes de Ràdio Popular de Mallorca.

En Joan Parets ens ha proporcionat la partitura que guardava al seu arxiu i l'hem copiada de bell nou per posar-la a la revista

Com sabeu la lletra és d'en Domingo Mateu (Bunyola, 1940) i la música d'en Leoncio Garcia Mallada (Astúries 1941)

ENTRADA

Vir - gen A - sun - ta, Se - ño - ra del Se - mi - na - rio,
Rei - na de Luz que en e - ter - no a - bra - zo su - bes, llé - va -
nos muy jun - to a ti

ESTROFA

Ma - jes - tad he - cha de li - rios, i - lu - sió - na - nos el
al - ma con tus o - jos in - fi - ni - tos, con tus ma - nos siem bra es pi - gas, cuén - ta -
nos co - sas de cie - lo con tus la - bios de ter - nu - ra

El nostre convidat

PERE BARCELÓ i BARCELÓ

Feia temps que tenia ganes d'entrevistar en Pere Barceló perquè estic convençut que és una persona que té moltes coses per comunicar, fent veritable aquella expressió llatina que diu “ex abundantia cordis os loquitur”.

L'amistat amb en Pere ja és ben antiga perquè quan jo vaig venir de Barcelona (crec que era l'any 1982) compartírem la tasca de professors al col·legi Pius XII, i allà vaig descobrir la vàlua humana, la preparació intel·lectual i també l'amor que sentia en Pere per l'Església.

Com vas viure els anys de Seminari?

Bon vespre, amic Toni:

Em demanes com vaig viure el temps del meu Seminari i essent molt sincer, et puc confessar que va ser un temps clar-obscur, com la vida mateixa. Per altra part, he de pensar que mai no és transportable el temps d'ahir amb els criteris d'avui.

Sempre m'he reconegut com una persona inquieta: aquells temps de fam, de pors, de repressions, ens van fer viure nuvolats per contradiccions familiars, de veinats del poble, de representacions de poder, gens clares.

La meua infància va estar marcada pels esdeveniments polítics anòmals. Vaig viure la infantesa amb indefinicions contradictòries, dins la família, dins el meu petit poble. Les cases familiars pareixien assenyalades amb etiquetes que mai no vaig poder entendre gaire: Aquesta família és blava, aquella roja. Aquests són del bàndol dels capellans, aquells ho són dels no adherits a la causa.

Quan dins la mateixa família es donaven els dos colors, allò cremava. A ca nostra sentia dir que hi havia cosins tancats a la presó perquè havien estat inscrits al partit socialista; pel contrari, mon pare el vespre, quan havia arribat de la possessió, ens feia resar –conduïts per la “capitana” que era ma mare – la “coroneta d’or” i catorze Parenostres seguits pels difunts; ben condicionats a que si ens dormíem, teníem l’amenaça del Sant Rosari sencer.

Així vaig entrar al Seminari als onze anys, després d’una escola parroquial, escolanet, “clericalitzat” des dels vuit anys en que vaig fer la Primera Comunió... Em sembla que fins aquí no és gens diferent a la majoria dels que llegiran aquesta petita història.

La nova etapa que començà l’any 1941, quan mon pare amb el “carro” que li deixaren a la possessió de Son Net, va fermar el mul a la placeta de St. Jeroni, tocant la campaneta de Mestre Biel - el porter etern del nostre estimat i dolorós Seminari - i deixà els estris d’estudiant en el Corredor Fosc, d’aquella immensa, humida, trista casa.

Així, un any després de l’altre, fins a arribar a la Filosofia cinc anys després. Aquell era un moment per fer una aturada, pensar bé, seguir o “deixar”... Altra vegada, crisi interior: m’agradaven les al·lotes, m’atreïa el que tenia davant. Ganes i rebuig s’uniren per fer-me sentir un crit de dins meu que em deïa que m’esperava una forta aventura. Eren els temps de “Juventudes católicas de España”, del començament de “adelantados del Reino”, de “eternos Peregrinos a Santiago, sin más allá”. I m’hi vaig embarcar amb tot l’entusiasme del jove que es menjarà el món, el convertirà. Temps de postguerra, de victòria, de combat decisiu...

La Teologia venia marcada per una HOAC, que amb Rovirosa acabava de néixer, d’uns Cursets de Cristiandat que arrasaven, d’un Bisbe jove Mons. Hervàs, d’un futur que es presentava triomfant.

Posàvem més interès en allò que ens prometien conquerir, que no en els mitjans d’estudi i formació. Havíem de crear uns referents nous, érem els elegits. Fundàrem amb uns condeixebles una associació pia dins el marc dels Instituts seculars, sota els auspicis del Pare Tomeu, franciscà a qui obeïem més que al propi Rector del Seminari. Allò era un desgavell. En el temps d’estudi ens reuníem clandestinament dins la fusteria, ja que damunt hi havia un taller d’enquadernació.

El nomenament de Don Jesús Enciso trastocà tot aquell fragor pietós. El Rector Torres, juntament amb Don Pere Xamena, hagueren d’encaminar tot aquell camí esgarriat que havíem emprés.

En els tretze anys, superats tràngols, alegries, serenors, tempestes, arribàrem a l’ordenació, sempre baix la suspicàcia d’haver traït a uns i haver acalat el cap davant els altres. Cursillistes, conservadors, nous corrents teològics, venguts de França i Centre Europa, embullaven la troca i havies de treure el cap com fos. No ho desig a ningú, així com tampoc deman que compreguin la nostra peripècia. Don Joan Nicolau amb els miracles de Lourdes “teològicament i científica

comprovats”; Don Josep Rossell amb el misteri de Sma. Trinitat, que ell creia demostrar, de tal manera que un de nosaltres li demanà que, si era tan clar, perquè es deia misteri... el benaurat Pare Munar, que amb el seu llatí clàssic parlava d’allò més celestial i del llit del matrimoni; de Don Paco Esteva, que deien que ensenyava Història de l’església; Don Bru que just suara nou Canonge Doctoral i Professor de Dret Canònic, començava a obrir noves perspectives, nous motlles, criticats però presents...

Aquesta és la meva impressió d’un Seminari pretridentí que feia aigua per tots els costats.

Parla'ns dels anys que dedicares al ministeri sacerdotal

Els primers anys de ministeri els vaig passar a Estellencs, poble sempre estimat, recordat amb amor d’enamorament. Esporles, Valldemossa, Banyalbufar i la meua petita parròquia em feren molt feliç. Una moto ISSO em facilitava els desplaçaments: exercicis, cursets, diades, recessos, “ultreies”... Eren etapes que donaven contingut, acompliment a aquella meua joventut dels vint anys somniadors, rebels, engrescats i complaents. Han estat els anys més encoratjats de la meua vida.

Deu anys a Palma, a la parròquia de Sant Miquel, sense temps, dia i nit, Can Tàpera, Consell diocesà de Joves i al·lotes (les reunions de Consiliaris a nivell nacional i regional m’obriren molts horitzons teològics i pastorals), Club Avante, Setmanes palmesanes de Joventut a la Seu, predicador de Setmanes parroquials, enamoraments vençuts i convençuts, violències interiors i resistències exteriors em dugueren a capellà del Noviciat de les Monges de la Puresa; en els estius fent feina a Correus, com un funcionari interí més; fins arribar a la conclusió que m’havia d’aclarir del tot. Vaig anar a estudiar sociologia a Madrid, única facultat d’Espanya (pontificia) on s’impartien les classes d’aquesta especialització baix la simulació de Facultat de Filosofia i Lletres, un títol que incloïa les dues carreres. També a la vegada anava com “oient” als cursos de Pastoral Litúrgica, feia classes particulars a nins de casa bona, em donaven feina a una Editorial (MAROVA), per fer correccions de llibres, fins i tot, em vaig atrevir a fer una traducció d’un llibre francès.

I arribà l'hora de la secularització

Sí, perquè va arribar l’hora del meu enamorament definitiu. Ens casàrem a Madrid, per imposició del Bisbat de Madrid, per por de l’escàndol públic. Era en temps del Bisbe Morcillo.

Et sentires acceptat?

Superada la Universitat, vaig tornar a Mallorca, ja casat. Ara crec que això que diré va ser més imaginació meua que realitat; però creis-me quan dic que veia per

tot gent que em mirava de reüll. Quelcom d'això hi hagué, perquè em presentaren per adonar classes de Religió (Doctrina Social de l'església) i el Sr. Delegat Episcopal d'Ensenyament no m'ho va permetre, per puritanisme canònic.

I la teva vida laboral?

La meva vida laboral es va concretar en donar classes de sociologia a Treballadors Socials en els horabaixes i els matins fent de Cap de Personal de l'Hotel Victòria, en els temps gloriosos que treien el cap els nous sindicats. Després vaig passa a l'ensenyament a ple rendiment en el Col·legi Pius XII, i a Sant Josep Obrer.

Sé que estàs engrescat amb un moviment d'ex-capellans

Sí, l'any 1980 vàrem anar la meva dona i jo al 1er. Congrés de Capellans Casats a Ariccia (devora Castelgandolfo); des de les hores estic compromès amb aquest Moviment, que per a mi ha tengut una doble vessant, el de l'espiritualitat i el de la defensa dels drets econòmics dels secularitzats. Ens integràrem des del primer moment. Això ens ha donat a la meva dona i a mi una coneixença a nivell internacional, de la qual n'estam vertaderament orgullosos, hem fet amics a nivell d'Espanya, d'Europa, d'Amèrica i d'altres indrets.

Què t'ha proporcionat aquest moviment?

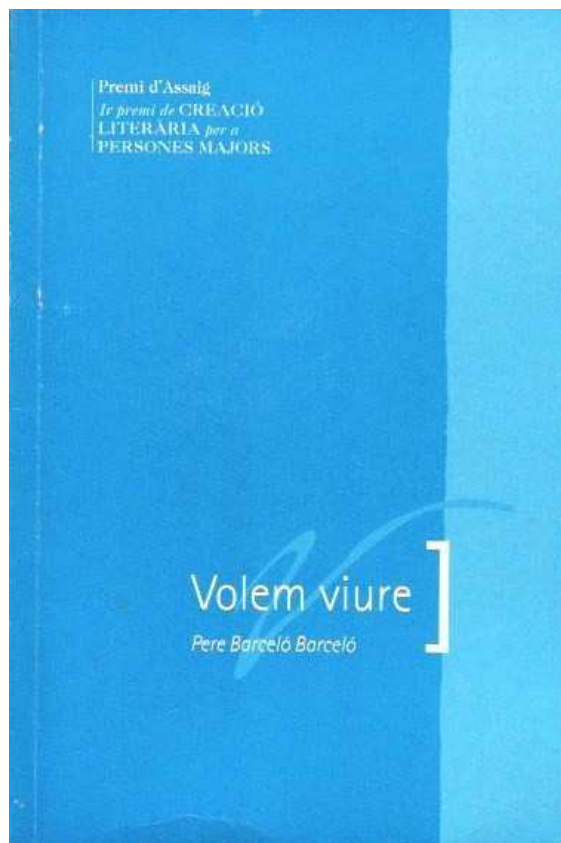
No sé el que haurem aconseguit, per a nosaltres dos, ens ha donat una riquesa d'amistats, personals i familiars, de compromís, de coneixement de diversitat de cultures i fins i tot hem creat una ONG d'ajuda al Paraguai, que ens ha permès anar-hi i ajudar a una zona desprotegida d'aquell País.

Parla'ns també de les publicacions que has fetes o estàs fent

Un petit capítol de la meva curta vida és la dedicació a publicar. A més d'alguna incursió en la premsa local (alguns del poble m'han dit que em segueixen), també he provat d'escriure llibres. Ja n'he publicat sis.

Són reflexions puntuals sobre dos temes concrets: la gerontologia i l'Església.

I ja tenc a l'editorial un estudi sobre la consciència lliure, d'un 250 pàgines. És un tema poc difós, amb una sociografia d'un

centenar de testimonis cristians i no cristians, amb claus d'interpretació psicològica, sociològica i teològica. També estic elaborant un a novel·leta sobre un viatge recent.

Aquesta tasca d'escriure m'engresca. Si no ho fes, crec que em sentiria mig acabat.

I per acabar he de dir que visc a Puigpunyent, i amb en Tomeu Català som amics, treballam pel poble i pel Projecte.

A la família ens entenem. Tenim dos fills i dues nores (aparellats); i ara esperam el primer net.

Perdonau el “rollo”.

Estic ben segur que tots els que llegireu aquesta entrevista arribareu a la conclusió que en Pere és una persona extraordinàriament emprenedora i productiva.

Toni Bennasar

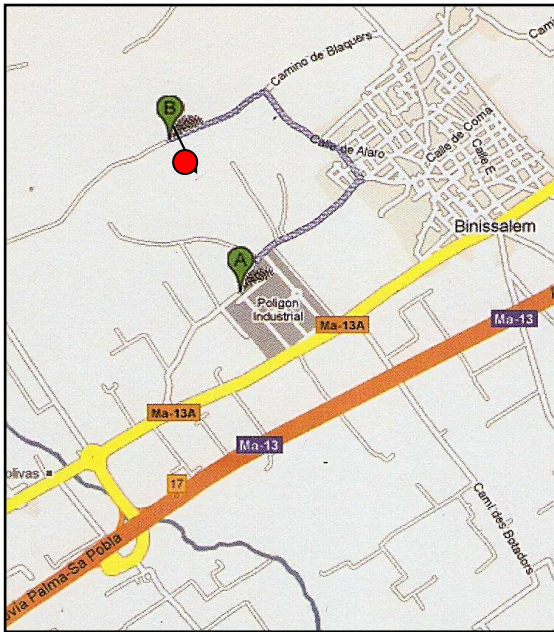
REUNIÓ DE CONDEIXEBLES

Convocatòria i instruccions

Divendres, 18 de juny, a les 13 a can Miquel Bestard (Binissalem).

Ens trobarem a les 13 davant el **Polígon industrial (punt A)** de Binissalem.

Si algú no hi és a l'hora convinguda aquí té les instruccions per a trobar-nos:

INSTRUCCIONS

- Direcció d'origen: **Camí del Pedaç** (Davant Polígon Ind.) **PUNT A**

- Direcció de destí : **Camí de Blaquers**

1. Dirigeix-te cap el nord-est pel **Camí del Pedaç** fins al Camí de Can Tous

(± 900 m)

2. Gira a l'esquerra, al **Carrer de Sant Antoni**

(± 210 m)

3. Gira lleugerament a l'esquerra, en el **Carrer d'Alaró** (± 500 m)

4. Gira a l'esquerra, en el **Camí de Blaquers** (± 550 m) ... i amb un poc de sort no hauràs sortit del terme.

El punt d'arribada està a l'esquerra. **PUNT VERMELL**

TELÈFON D'EMERGÈNCIA per aperduats i cabres esgarriades: **697 49 00 98**

Entesos ? Au, idò ! Fins dia 18, i que no en manqui ni un !

Que Déu beneeixi el GPS

Veus dels qui són fora

El nostre petit granet d'arena

Sebastià Salom

Una de les meves obsessions, des de la meva joventut, és la de comparar dues idees contraposades. Actualment em ronda pel cap la contraposició entre el Tercer Món i el Primer Món (són dos móns que s'allunyen o s'acosten?), com també sobre la relació entre aquests dos mons (com aproximar-nos? un ha de donar i l'altre rebre? hem de donar-los el peix, o ensenyar-los a pescar, o les dues coses? Però, i com fer-ho?).

I a la base d'aquest dilema em sembla que hi ha sempre dues idees o dues forces contraposades que mouen el món. I no sé si la solució es troba en la síntesi, o en l'equilibri, o en l'alternança, o en la recíproca acceptació de les diferències, o si és inevitable la contínua lluita d'estira-i-amolla. En política no sé si és possible mantenir l'equilibri entre la dreta i l'esquerra, o entre el capitalisme i el comunisme. En religió un teòleg va afirmar que la veritat és simfònica, però, és possible una simfonia de religions, o simplement de cristians, on tots els instruments interpretin harmònicament una mateixa peça? És possible integrar amb equilibri l'omnipotència i l'amor de Déu amb la llibertat humana, o la divinitat de Jesús amb la seva humanitat, o la salvació que ens ve només per fe i per gràcia amb el judici final sobre cada vida personal? (Sempre he recordat una frase d'en Baltasar Porcel: "Que Déu no ens trobi confessats, sinó responsables dels nostres actes").

En conjunt vull ser optimista. Crec que la humanitat avança cap a bé. Durant els darrers segles la Modernitat ha suposat un considerable progrés per a la ciència, per a la indústria, per a la comunicació i per al benestar de la societat. La Democràcia i els Organismes internacionals també han contribuït a la millora del Món en molts d'aspectes. El Concili

Vaticà II per la seva part va ser un intent (ara com ara fallit) d'enganxar el vagó de l'Església al tren de la Història.

Quan érem joves teníem la il·lusió de canviar el Món. Uns hem dedicat els nostres esforços dins la institució de l'Església, amb l'empenta que ens donava el Vaticà II. Uns altres vàreu canviar de vagó i heu format una família, vos heu dedicat a l'ensenyament, a l'exercici d'una professió, a un projecte humanitari, a la investigació, al foment de la cultura, o a la política, encoratjats per una democràcia tot just estrenada o esperonats per altres impulsos interiors. Vull suposar que tots hem cercat dins les nostres vides qualche cosa més, que no guanyar-nos simplement les sopes i poder surar dins la mar gran d'una societat injusta i competitiva.

No sé si ja hem tirat la tovallola i ens dediquem a viure només de rendes i de records. Amb el pas dels anys és normal que comencem a mirar més cap endarrere que no cap endavant. Si ja no està en les nostres mans modelar el futur, deixem almanco la nostra llavor sembrada i qui sap si germinarà qualche dia. Els pares de família podeu veure més en concret el fruit de les vostres vides en els vostres fills i néts. Els qui no hem tengut l'oportunitat de ser-ho, per ventura pensam que la nostra contribució queda més difuminada. Però no hi ha temps que no torni, i la llei del pèndul continua inexorablement el seu vaivé. El nostre petit granet d'arena, visible o invisible, reconegut o no, estarà en els fonaments del Món Nou, o del Regnat de Déu, que volíem construir.

M'he posat escatològic. Perdonau.

Sebastià Salom, des de Rabirot (Burundi), abril de 2010.

Alfons López, El Público, dissabte 8 de maig 2010

Cronico

UNA VISITA A EN MATEU BUADES

Feia un dia d'hivern aquell dia 3 de març passat. La pluja era insistent i molesta per circular pel carrer. En Toni Bennàssar s'havia posat en contacte amb en Mateu Buades i havia concertat una visita amb ell a la seva residència de les Germanetes dels Pobres, on resideix des de fa ja més de tres anys.

A les 12 del migdia, amb total puntualitat, mos trobàrem a les barreres de l'entrada a la residència, en Toni Bennàssar, en Joan Bauçà, en Jaume Sancho i en Jaume Gual. Demanàrem per entrar i mos obriren la barrera. Entrant a l'edifici, a l'esquerra, hi ha el mostrador on s'atenen les persones visitants. En Toni va explicar el motiu de la nostra visita i avisaren en Mateu.

Mentre esperàvem, sortia en Jaume Darder, d'Ariany, que havia vingut a visitar un altra persona resident. Mos saludàrem i ens digué que ja estava jubilat de la feina que feia com a Gerent del Poble Espanyol de Palma (en Jaume crec que anava dos cursos rere nosaltres al seminari). Fou curiós el comentari que va fer una de les persones que des del mostrador atenia a la gent: "I llavors diuen que no hi ha capellans". (Evidentment aquella senyora no coneixia la situació de cadascun dels presents).

Amb això, va fer acte de presència en Mateu. Feia temps que no l'havia vist i el vaig trobar molt bé, malgrat s'ajudàs d'un gaiato. Feia molt bona cara, molt ben vestit i crec que allà està molt ben cuidat. Pens que està molt feliç en el seu ambient. Les salutacions foren molt efusives i vaig pensar en el meu interior que a en Mateu li feia molta il·lusió la nostra visita.

Abans d'anar a la seva habitació, férem un tomb per les dependències de la Residència. A tots els que no la coneixíem, mos va cridar molt l'atenció la capella; crec que hi ha moltes parròquies que no tenen una església tan gran. En Mateu ens diu que normalment no celebra missa sinó que assisteix a la missa que se celebra cada dia allà, com tampoc, degut als problemes de visió, no fa el res de les hores.

Passam per altres dependències i baixam a la zona on hi ha les habitacions. Arribam a l'habitació d'en Mateu. Un cop dintre ens n'adonam que no és senzillament una habitació, podem dir que és un apartament amb totes les seves comoditats.

En Mateu ens acomoda entorn d'una camilla en rigorós ordre alfabètic, com si estàssim a punt d'iniciar una classe al seminari: Bauçà, Bennàssar, Buades, Gual i Sancho. Ell també s'asseu al lloc corresponent, però va estar poc temps aturat, s'aixecava constantment i ens mostrava i donava explicacions de les coses que es contemplaven en aquella estança.

La sala és tota plena de records per en Mateu. Records i fotografies familiars –vaig reviure la imatge del seu pare a qui vaig conèixer quan estava a sa Pobla–. Però els records, sens dubte més vius i estimats d'en Mateu, són el conjunt d'estampes de diferents servents de Déu, beats i sants. De manera especial els records del servent de Déu, el sacerdot pobler, don Toni “Toniet”.

En Mateu ens parla de don Toni del que té vius records i al qual professa una forta estimació. Ens comenta, sense donar noms, que abans d'iniciar-se tot el procés de santedat de don Toni, va fer la proposta a un sacerdot pobler i va rebre la negativa per resposta. Va estar tot content quan el procés s'inicià i participa activament, des del seu raconet, en tot el que pot per bé de la causa.

Des de fa temps, ens comenta que té ben present una de les màximes de don Toni, que li va donar quan encara era molt jovenet: “Serva ordinem et ordo servabit te”.

Ens dóna una notícia en primícia que l'ha sentida a Ràdio Maria: “El Papa vendrà a Espanya el dia 11 de novembre”. En Mateu diu que aquest mitjà de comunicació és una font d'informació que ell fa servir amb molta freqüència.

Mentre anàvem conversant en Mateu va treure –ho tenia preparat– unes galletes de coco i un plat amb fruita.

Ens obsequia a tots quatre amb un potet, adornat amb fotografies del nostre curs, que pot servir de porta llapisos de taula o per guardar en el seu interior algun objecte personal preuat. És un detall que li agraim vivament.

En Mateu es compromet en fer un escrit per posar a Modèlics i modelicons. En Jaume Sancho recull una fotografia de don Toni “Toniet” que li dóna en Mateu.

Era l'hora del dinar, però en Mateu diu que no hi ha problema. Ens acompanya fins a la sortida de la residència i ens acomiadam amb una forta abraçada d'ell.

Tots coincidirem, després d'estar quasi bé més d'una hora amb en Mateu, que està totalment conformat en la seva situació actual. Que no espera res de ningú. Que viu una vida espiritual intensa i que el record dels seus condeixebles és viu en el seu interior.

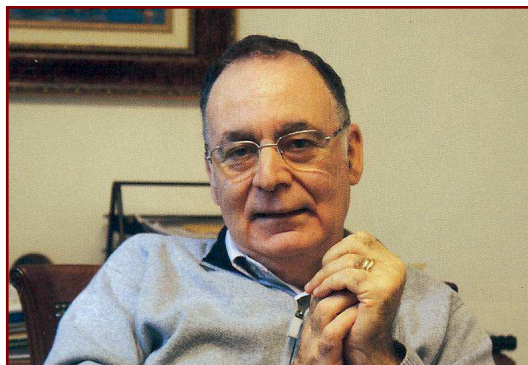
Gràcies Mateu.

Jaume Gual

*La revista alemanya “Mallorca Heute”
entrevista a JOAN DARDER*

*“NO US OBLIDEU
DE LA FELICITAT DELS ALTRES”*

Des de nin sabia Joan Darder, avui Deán-President de la Catedral de Mallorca, el que volia ser: sacerdot.

Nascut el 1944 a Alcúdia, sacerdot de l'església catòlica des de fa 43 anys.

Ha exercit el seu ministeri parroquial a Palma i durant quatre anys a Perú, va ser Delegat del Bisbe de Mallorca i Vicari del Cardenal de Lima; l'any 1999 va ser cridat al Cabildo catedralici que presideix des de fa cinc anys.

Amb Martin Breuninger va parlar sobre la seva infància, el seu camí cap al sacerdoci i sobre la seva fe, d'aleshores i d'ara.

Quin és el primer Nadal que recorda?

Era el 1949, llavors encara no havia complert els sis anys. Ens havíem traslladat de Alcúdia a Palma, a un modest pis de lloguer. Damunt d'una caixa férem el Betlem, molt elemental. Vam posar serradís i un poc de molsa, teníem les figures de Maria, Josep i del Nin Jesús, el bou, l'ase i quatre muntanyetes, que eren quatre pedres.

Com vivia el nin Joan Darder la Nadal?

El meu contacte amb les coses sobrenaturals era el qual pot tenir un nin petit. La part fosca sempre és més gran que la part clara. Però el nin Joan tenia una mare de fe religiosa, també l'àvia paterna i l'avi matern. Ells em van obrir els ulls i veure que el món és més que la finca i la mar que coneixem i que Déu és el Creador de tot i que ens estima.

Quins són els orígens dels seus pares?

La meva mare era filla d'un arrendatari de finca rústica i el meu pare fill d'un pescador. Tot just contava jo un any, la meva mare estava embarassada de nou, i una barca del Port de Alcúdia va naufragar. Els dos pescadors van morir ofegats. La meva àvia va

témer que la meua mare (la seva filla) quedàs vídua jove amb dos fillets orfes de pare i va insistir al seu gendre perquè triàs un altre ofici. Per això va entrar el meu pare a la Guàrdia Civil de Mar.

Quina va ser la seva primera vivència religiosa?

En el Port de Alcúdia construïen un nou moll. Un jove treballador va morir aixafat per una roca que es va desprendre. Va ser el meu primer contacte amb la mort i quan el sacerdot del Port em va dir "Posa't el roquet i duu un cirial". Tendria cinc anys i record les grans dificultats per a mantenir el cirial sense que em caigués. Em vaig sentir molt proper a Quelcom molt especial, que no era el que fèiem o vèiem normalment. Em sentia en una nau amb rumb cap a Quelcom desconegut.

Quan es va convertir aquest sentiment en la idea que vostè tenia vocació al sacerdoci?

A l'edat de vuit anys i dos mesos. Era el 14 d'abril de 1952, en la meua primera comunió. Don Bartomeu Martorell, rector de Sant Sebastià, de Palma, em va preguntar, què volia ser de major i jo li vaig respondre: "sacerdot, com vostè". Als deu anys em vaig convertir en seminarista.

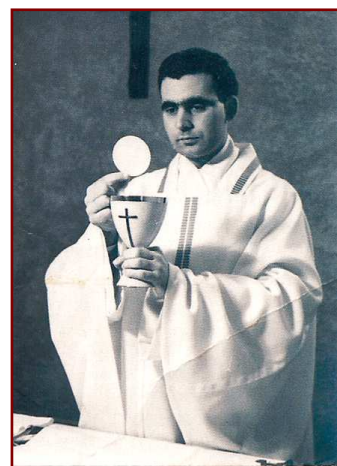
Com van reaccionar els seus pares?

A la meua mare li va caure bé, però al meu pare no li va agradar la idea. Ell sabia el que es murmurava dels sacerdots al seu entorn. Entre els homes que treballaven al port de Palma no es parlava molt bé del sacerdot: se'l relacionava amb els diners, el sexe (amb dones i homes) i la vagància. Però després va cedir, perquè el propietari de la finca rústica que conreaven els meus avis era general de la Guàrdia Civil. Li va dir al meu pare que encara em quedaven molts anys per endavant per a prendre una decisió i mentrestant rebria una bona educació. Això va convèncer el meu pare que cada vegada més s'illusionava amb els meus estudis i vocació. A mitjan carrera se sentia ja orgullós del seu fill. Quan vaig ser sacerdot era un dels més fidels seguidors, caminava cada diumenge una hora per a anar a l'església on celebrava el seu fill.

L'any de la seva ordenació sacerdotal, 1967

En alguna ocasió va dubtar de la seva vocació?

De debò, mai. El 26 de març de 1967, amb 23 anys, vaig ser ordenat sacerdot. Dos anys abans, quan anava a rebre la tonsura, em vaig preguntar si seria capaç de complir amb la meua promesa. Em vaig posar una mica nerviós i vaig anar a parlar amb don Bartomeu, el rector que havia estat el meu punt de referència, i li vaig preguntar si podia donar aquest pas. Ell

em va fer la mateixa pregunta que m'acaba de fer vostè. Llavors em va dir: "tampoc dubtis ara".

Mai s'ha qüestionat la seva decisió?

No, però en algun moment em vaig preguntar si no seria millor tenir una esposa. Van ser moments de solitud, moments en els quals em sentia incomprès per alguns superiors, companys o gent per la qual em sentia durament atacat o criticat. En aquests moments sentia la falta d'un coixí on posar el meu cap cansat. Fa poc, a Madrid, em va escopir un italià a la cara, insultant-me "cura di merda". Era l'agressió verbal d'una pobre persona malalta, probablement drogoaddicte. Em vaig quedar impressionat, perquè mai m'havia passat una cosa semblant. He de reconèixer que, com la meua mare, sóc molt sensible i quan m'he sentit incomprès, rebutjat o criticat, llavors he sofert bastant. Perquè hi ha una cosa de la qual ningú pot prescindir: estimar i ser estimat. Tret que un sigui masoquista.

Com era vostè de sacerdot jove?

Més dur i inflexible que ara. Però també vaig encertar alguna vegada. En els últims anys de la dictadura, es va penjar en la meua parròquia (l'Encarnació) un cartell de set metres per quatre, en el qual es podia llegir: "El cinquè: no mataràs. Paraula de Déu". Era en l'època del Procés de Burgos. Estaven pendents d'execució diverses sentències de pena de mort. Crec recordar que dels sis condemnats, tres foren executats i tres indultats. Arran d'això rebérem la visita de la policia que també prenia nota d'algunes homilies en la nostra parròquia.

Llavors no tota l'església protegia a Franco?

El clergat espanyol que no va viure la nostra guerra civil, en la qual molts sacerdots, religiosos i laics catòlics van ser martiritzats pel costat republicà, va manifestar notablement el seu distanciament del règim de Franco des de mitjans dels anys 60. A la presó de Zamora hi havia un nombre de sacerdots presos. La policia anava a les esglésies i prenia nota dels sermons que poguessin resultar "contraris al règim". Va haver-hi bisbes que, per la seva posició respecte al règim polític, es van quedar en bisbes auxiliars o residents a bisbats petits.

Com va viure vostè el canvi a la democràcia?

Per a mi va ser un temps que es va gestar una espiritualitat més compromesa amb el poble i els "assumptes temporals". Em reconfortava molt. En els últims anys del franquisme i els primers anys de la democràcia es van unificar l'experiència de la fe amb els valors democràtics, la llibertat en el sentit de poder fer el que un entén que és bo per a si i per als altres i la persona més compromesa amb la solidaritat i l'esperit.

De 1979 a 1983 estava vostè a Perú. Com el va marcar aquest temps?

Em sentia com un pa que torna a pastar-se de nou. Amics que em van conèixer des de jovenet em deien que pensava massa, diríem que era excessivament cerebral. En Perú, el cor i els sentiments van determinar altra forma de veure i enfocar la vida i la pastoral. Allà vaig aprendre que cal dirigir les paraules no només al cap sinó també al cor. Hi havia una dona que acudia a missa cada dia. Després d'un any llarg de la meua arribada em va dir: "Pare Joan, avui ha estat la primera vegada que vaig entendre el seu sermó des del principi fins al final".

"L'em d'estar presents en la societat, i això només és possible a través de creients inserits en el món".

Estan disminuint els creients a Mallorca?

A Mallorca veig una forta reculada en l'impacte social del fet religiós i de la presència activa de l'Església. S'ha reduït el nombre de misses i de participants. Depenent de l'edat i professió, el fet d'acudir els diumenges a missa o de freqüentar els cercles catòlics es veu com una mica carca, retrògrade.

Per Nadal s'omplen les esglésies?

En dies de grans festes, batejos, primeres comunions, noces i també funerals hi ha una participació alta. A la gent li costa admetre, reconèixer definitivament que ja no són creients. És més fàcil dir: "Crec en Déu, però no crec en l'Església o en els sacerdots". Vull dir amb això que no es pot ficar tot en un mateix sac. També hi ha qui es desvincula de l'església "oficial", no per falta de fe sinó per algun punt de moral o disciplina, per exemple, homosexuals que se senten tractats malament per l'església. Però el qui creu en Déu, en Jesucrist i en les veritats essencials del catolicisme, és un catòlic.

L'homosexualitat avui dia està socialment acceptada. Fins i tot entre els clergues hi ha molts homosexuals. Però l'església rebutja oficialment l'amor entre persones del mateix sexe. Com es pot sortir d'aquest dilema?

Hi ha una resposta clàssica de l'església: Una cosa és ser homosexual i l'altra tenir relacions plenes com a tal. Aquesta diferenciació serveix com a plataforma de discussió. Hi ha homosexuals que ho són per naturalesa, així van néixer. Si és difícil per a una persona heterosexual arribar al matrimoni o viure fins a la mort en abstinència, celibat o virginitat, apliquem la mateixa mesura i exigència a la persona homosexual. No cal multiplicar tragèdies ni marginar a la gent.

Llavors?

Si un respecta la seva naturalesa, sense enganyar ni abusar de ningú, crec que cal deixar a Déu el veredict final. Hi ha un acudit (de Perich) que m'ha ajudat a reflexionar sobre la moral cristiana: Jesús diu que els deu manaments es resumeixen en dos: "estimar Déu i estimar el pròxim". Els bisbes diuen que els deu manaments es resumeixen en dos: el sisè "no cometràs actes impurs" i el novè "no consentiràs pensaments ni desitjos impurs". Si alguns grups religiosos encaminassin la fixació que tenen amb la sexualitat cap a la justícia, la veritat i l'amor vers els més necessitats en qualsevol ordre, el rostre de l'Església seria més atractiu, també les nostres celebracions, les misses serien diferents... Amb això no vull dir que un pugui fer el que li dona la gana. El sexe dut al desordre, a l'excés, al vici, és perillós, delicat, també per a la salut tant física com psíquica i per a l'ordre social.

Com ha canviat el concepte de la fe en comparació de temps enrere?

Els meus avis consideraven un pecat mortal el no anar a missa. Els meus nebots pensen que si no van a missa, Déu ho entendrà. Això no vol dir que hagin deixat la fe, sinó que en part són una mica fluixos i també que consideren que hi ha altres coses, en la vida i moral cristianes, que són anteriors o més necessàries. Crec que és treball nostre, mostrar-los que poden fer una cosa, sense deixar l'altra.

Entretant hi ha una falta evident de sacerdots?

Mallorca va aconseguir en 1967 la promoció més nombrosa de sacerdots, en tot el segle XX. Vàrem ser 24 nous sacerdots. En els últims 25 anys hi ha hagut poc més d'un sacerdot de terme mitjà per any. És preocupant, però no tan negatiu com puguin semblar els nombres a primera vista. Perquè actualment hi ha persones seglars que es comprometen a fons amb l'Església. L'Església catòlica de Mallorca no creixerà si ens preocupam solament pels sacerdots i els temples. Hem d'estar presents en la societat, i això només és possible per mitjà de creients ficats de ple en el món.

Quin missatge vol donar als nostres lectors per al Nadal i l'any nou?

Que siguin feliços, molt feliços, però també que facin feliços els altres. I no només perquè ara arriba el Nadal. La felicitat és una gràcia de Déu. Gràcia, també nostra, que hem de compartir amb els altres. Encara que ocorri amb massa freqüència, em costa imaginar-me a germans enfrontats. Criatures que han estat en el mateix sí matern i que ara lluitin un contra un a l'altre o que s'oblidin i descuidin la mare o el pare que els van donar vida. Donem-nos la mà. Ajudem a aixecar-se al que es troba postrat o caigut.

Entrevista feta per Martín Breuninger a la revista alemanya "Mallorca Heute", edició de desembre de 2009. La traducció al català, que vos oferim, l'hem feta de la del castellà, que havia fet de l'alemany, una neboda política den Joan Darder.

CONFIDÈNCIES

ELS MEUS ANYS DE SEMINARI: UNA QÜESTIÓ DE CLIMA

Per **Rafel Servera Blanes**

A mesura que passen els anys i vaig tenint més passat que futur, ho veig més clar: la vida és una qüestió de clima, i el secret de viure-la és saber aclimatar-se i trobar el seu propi clima. I és que hi ha dos climes, el que és propi de cadascú - cadascú té el “seu” clima- i el clima de l’entorn on vivim, de les persones que ens envolten, el clima que creen les coses que van succeint. Estam agafats, per tant, per dues exigències constants, la d’aclimatar-nos al nostre propi clima i la d’aclimatar-nos a l’entorn on vivim o on anam. Winnicott, aquest savi psicoanalista anglès que sabé donar un rostre més humà a la Psicoanàlisi i a qui vaig escollir com el meu mestre, m’ensenyà que cada un de nosaltres viu quasi sempre aïllat - diem “dins el seu món”, o “dins la seva bolla”- i de tant en tant sortim i ens tocam. Llavors, dedins, qualque cosa es transforma. Però fou arran de la teràpia de na Felicitas - ja fa prop de vint anys- que vaig entendre, una vegada per totes, que cadascú té el seu clima i entrar en relació és això: aclimatar-se. Va passar així:

**la vida és una
qüestió de clima, i el
secret de viure-la és
saber aclimatar-se**

Era la primera vegada que qualcú, en entrar a la meua sala de consulta, es posava ulleres de sol. La llum de l’estança on jo reb sempre està tamisada, per això, dins un ambient de clarobscur el seu gest es tornà rellevant. Després de deu minuts, se va llevar les ulleres amb la mateixa naturalitat amb què se les havia posat abans. Era com si ja s’hagués aclimatat i pogués mirar i deixar-se mirar sense sentir-se tan exposada. Vaig comprendre que el trànsit del carrer a aquell interior envolupant li resultàs massa abrupte, i necessitava crear una distància velant per

un moment tot el que estava a l'abast dels seus ulls. Gràcies a la filtració que creava l'obscuritat de les ulleres, podia en un primer moment veure i no veure, i, sobretot, no ser tan frontalment vista.

Cada vegada que arribava repetia en silenci el mateix ritu, i passat un temps traduï el seu gest en paraules:

Quan estic davant un altre, un cert pudor fa presa de mi, i això m'impedeix parlar, expressar el que em passa... Quan arrib aquí, em sent estranya i aquest lloc se'm fa desconegut. Sols de forma lenta el vaig sentint meu. És llavors que puc començar a parlar de mi, des d'aquest altre lloc que som jo mateixa. És el moment en què tot està més dedins. Quan arrib aquí, vos sent un poc enfora i massa real. Les ulleres em permeten allunyar-me un poc de la presència, per després anar acostant-me segons el meu ritme. Necessit aquesta distracció per acostumar-me a un clima que, quan vénc, sempre em resulta nou, desconegut.

Poc abans de travessar la porta i després de despedir-nos, repetia el mateix gest, una altra vegada es posava les ulleres de sol, perquè quan sortia de bell nou al carrer necessitava tornar invisible. Cobria el seu esser visible en el moment precís en què canviava de clima i entrava dins un nou ambient. D'aquesta forma s'ocultava fins a trobar el clima propici per, una vegada defora, poder-se mostrar o seguir oculta. La darrera vegada que ens vérem, a la meua sala de consulta, la vaig mirar sorprès a l'hora d'acomiarar-nos, ja que aquest dia havia arribat sense les ulleres de sol. Record que, quan ens donàrem la mà, em digué,

És estrany! No? Ara me n'adon que avui, per primera vegada, me n'he oblidat de les ulleres de sol". Ja ho deia Winnicott, els nostres pacients ens paguen per ensenyar-nos. Mai pagaré a na Felicitas d'haver-me ajudat a descobrir que la vida i la relació són una qüestió de clima.

L'Entrada al Seminari

Vaig entrar al Seminari Menor el dia 29 de Setembre de 1952. Dins la meua habitació de dormir, hi tenc penjada la fotografia d'aquells 90 seminaristes que visquérem el darrer curs a l'edifici dels Agustins al carrer del Socors. Al novembre de l'any següent s'inauguraria el Seminari Nou. Per a mi l'entrada al Seminari fou **un canvi de clima**, tan radical, que D. Miquel Moncades, el nostre superior, me cridà un dia de desembre al seu despatx per avisar-me: o em portava millor o seria expulsat. Una advertència que indica quant li degué costar aclimatar-se a aquell nin, que de tan inquiet i agosarat, a ca seva li deien "es braves". En el Socors, el control que el superior i prefectes tenien damunt noltros era tan absolut com subtil, perquè sense dir-ho estava inspirat per una soterrada amenaça i, per tant, per la por. "Si teniu devoció a la Verge i sou sincers, si ho deis tot, no vos

passarà res”, ens repetia un pic i un altre el nostre director espiritual, D. Guillem Payeras. L’amenaça d’expulsió que planejava sempre en aquell clima on res podia quedar ocult, tenia la seva lògica: el fet de tenir vocació, d’haver estat “cridats” i escollits per Déu, convertia l’amenaça d’expulsió en la millor forma de control, perquè si no ens portàvem be, i això era el més greu, ens exposàvem a fer malbé

aquella preferència divina. Esser tan privilegiats convertia el temor de l’expulsió en una amenaça divina, en esser rebutjats per a sempre dels favors de Déu. A mi me tenien posada la vista damunt de forma especial, i és que havia entrat amb el reforç protector de tres bons padrins: Don Toni Sancho, magistral de la Seu i professor del Seminari Major, que era del meu poble, Don Llorenç Riber, amic de la meva família, i el mateix bisbe Hervàs, qui els anys abans d’entrar m’havia escrit algunes cartetes: *“A mi querido amiguito Rafaelito Servera Blanes ... y pido al Buen Jesús que me lo haga sacerdote”*. Un nin amb tan bons “padrins” - pensaven els superiors- s’ho “podia creure”... Per això la millor manera d’educar-lo era no sols que ningú en sabés res de tan bon padrinatge,

sinó fer que aquest nin no sobresortís en res. Horaris, silencis, obediència en tot... Ja me direu quin canvi per a aquell nin que, dies abans, tot lo dia jugava pels carrers del seu poble, i per fora vila anava a cercar nius i a robar taronges i ametllons. Havia entrat a **un altre món**, i el clima d’aquest món era tan dens i regulat en tots els seus contorns que, entre el dedins i el defora, hi havia tot un abisme; de manera que a tots els qui ho vivíem ens anava envaint el sentiment que aquell dedins on havíem d’aclimatar-nos res tenia a veure amb el defora, que de cada dia se’ns faria més estrany. El món **clerical** al qual havíem penetrat era un mon **separat**. Des del primer dia el nou clima del seminari tengué aquesta doble funció: ficar-nos dins el cap que no érem com els altres, i aquesta diferència ens feia uns privilegiats, elegits per Déu. Però a diferència de na Felícitas, que podia anar fent el trànsit al seu ritme i poc a poc, per a nosaltres, aquells nins que entràvem al Seminari, el canvi de clima havia d’ésser instantani, i l’aclimatació, ràpida i contundent. D’aquell nou clima ja no en sortiríem pus. Ens havíem de convèncer: ja érem uns **altres, diferents**.

El món clerical al qual havíem penetrat era un mon separat. Des del primer dia el nou clima del seminari tengué aquesta doble funció: ficar-nos dins el cap que no érem com els altres, i aquesta diferència ens feia uns privilegiats, elegits per Déu.

El “Microclima” de cada Curs

Al Novembre del 53 començarem a viure al Seminari Nou, i el fet que Son Gibert estàs als afores de Ciutat, feia més explícita aquesta separació del món. Acantonats per les parets d’una finca agrícola, ens sentíem com a foravila, lluny del món, de la vida dels altres.

Però era sobretot en el clima del Seminari Major, a partir del curs que dèiem “Primer de Filosofia”, que es feia més explícita una nova composició: la separació del món que era el que més definia el clima del Seminari, estava sostinguda i reforçada per petits microclimes, que formaven cada un dels diferents cursos. Cada curs tenia el seu clima, era un microclima. Un món i un clima on els estranys al curs no hi podien entrar fàcilment. “Els nostres”, els del nostre curs, érem uns “altres”. D’aquesta manera, **el sentiment de separats del món**, i la soledat que comporta (aquest no ser com els altres) quedava compensat i també reforçat pel bon clima o microclima que els que formaven cada curs creaven entre ells. Era un clima particular que es deia “amistat”, una entesa sentida i compartida per tots els del curs i que, a més de donar-nos identitat - la identitat que dóna la pertinença a un grup - compensava aquell sentir-se estranys en un món d’adolescents sense dones. Aquell petit clima de complicitats, bromes i una entesa íntima ens rescabava emocionalment de les inevitables frustracions que vivíem en una rutina feta de renunciés i exigències inqüestionables.

Després...

Després de 13 anys d’aclimatació a un món diferent, separat, sortíem altre pic al món que havíem deixat. Sortíem consagrats, identificats com “altres”: no érem com ells, la gent normal del poble, però érem enviats al seu servici. Record el trauma que significà per a mi ésser nombrat vicari de la Parròquia de Campos. Tenia 24 anys, però l’aclimatació al petit reducte del seminari on quasi tot se’ns donava per fet, m’havia deixat reduït a 14. Tot un vicari -“Senyor Vicari”, em deia la gent de Campos- de 14 anys. Sentia que la sotana em rossegava, tot em venia gros, sense el meu clima no podia respirar... Només tenia

un entusiasme que no sé d'on treia i una indòmita voluntat de sobreviure, però era un desaclimatat, i això es va expressar en una petita depressió que em va recloure durant unes setmanes al meu poble.

Després d'aquesta pèrdua de clima, n'hi ha una altra que hem viscut, de manera més o manco traumàtica, els qui hem “sortit de capellans”. Perquè esser vicari o rector, o sia el que sia el paper que es dóna als capellans al llarg de la seva trajectòria pastoral, és un “paper”, i un paper és un petit clima de suplència que, vulguis o no, fa que si bé hom no respira per a si, respira per als altres, i de vegades això basta. Però sortir de capellà és deixar un clima assumit o manllevat i quedar-se nu, sense on ni com respirar. És cert que hi ha coses

...sortir de capellà és deixar un clima assumit o manllevat i quedar-se nu, sense on ni com respirar.

del nou clima que ens espera i comença'm a viure que compensen i gratifiquen, però és com canviar de pell i això costa moltíssim. Jo vaig haver de partir a l'altra banda de l'Atlàntic, a Mèxic, després d'haver peregrinat per Madrid, Bèlgica i

Alemanya. Crec que si m'hagués quedat aquí mai hagués pogut passar d'un clima a l'altre. M'ajudà molt l'anonimat d'una ciutat de 20 milions d'habitants com el D.F i... la distància del meu món de Mallorca. Per això admir tant els qui han hagut de fer aquí

la seva nova aclimatació a l'estat secular, i entenc els qui no acaben mai de desaclimatar-se del clima de quan eren capellans.

No sé... Sols volia compartir la meva experiència de com he viscut els climes i he passat d'un clima a l'altre. Tal volta a algú de vosaltres vos podrà ajudar. També, dir-vos com vos entenc tant els qui heu sortit com els qui heu quedat. Mai li podré agrair a na Felicitas que el que m'ensenyà de la relació humana entesa com a clima, donàs per a tant...

Rafel Servera Blanes

PEU DE FOTO

Com que aquesta foto ja és històrica (són els darrers del C. del Socors i primers del Seminari nou) hem pensat que convenia identificar els personatges en la mesura que ens ha estat possible. Si hi ha errades, ens haureu de perdonar.

Començant de baix a dalt i d'esquerra a dreta, els noms són els següents:

Fila 1.- Morro, Flexas, Socies, Arrom, Bauzà, Cañellas, Suñer Martí, Pep Garau i Jaume.

Fila 2.- Cabot, Servera, Barceló, Deya, Amengual, Jordi Garau, Sard, Veny i Rubert.

Fila 3.- Pericàs, Toni Ramis, Crespi, Gener Manila, Vidal, Pol, Caldentey Ribot, Cerdó i Suau.

Fila 4.- Guasp, Amengual Coll, Vic, Ferrer, Florit, Rigo, Bestard, Vives, Pizà, Ramis, Riera, Obrador, Valls, Amengual Pizà, Antich i Perelló.

Fila 5.- Ramis, Picornell, Serra, Cirer, Bennasar, Roig, Barceló, Garcia Mallada, Fons, Arrom i Amengual. (En aquesta filera hi ha dues cares més que no hem identificat. Si algú hi troba remei, que n'hi posi).

Fila 6.- Llull, Llabrés, Mascaró, Pascual, Borràs, Sastre, Guerra, Crespi, Puigròs, Morey, Caldentey, Tomàs, Horrach i Gelabert.

A en Rafel Servera en aquell temps n'hi sortien **79** i a mi ara ja només me'n surten **70**. O n'hi ha que, mentrestant, han pres el vol de la foto, o en Rafelet aleshores anava un poc fluix de matemàtiques... o jo ara ja vaig un poc curt de vista. Voltros mateixos preneu pel cap que us convengui. **J.S.**

Amb el cor a la mà

Per Antonia Bennasar

Valors actuals

L'altra dia vaig anar al meu metge de capçalera per una visita rutinària i, esperant que em rebés, vaig compartir l'espera amb altra gent, entre les quals hi havia una àvia, una mare i un fill de 21 anys, que era autista. No parlava: el seu llenguatge eren gemecs i crits.

El que m'admirà d'aquesta situació fou el tracte carinyós d'aquesta mare amb el seu fill, la paciència que demostrava davant totes les seves entremaliadures i la cautela que posava per evitar que no molestàs ningú.

La veritat és que veure córrer un nin petit o sentir-lo cridar pot fer gràcia, però sentir els crits i gemecs d'un bergant de 21 anys o sentir el renou d'unes corregudes darrere teu dins una sala petita, no fan gens de gràcia.

Jo, mentrestant, pensava que el destí d'aquella mare era ben feixuc, i estava admirat de com ho duia. Per les paraules que deia es notava que tenia ben assumida la seva situació i no va fer cap reprovació ni queixa. Aquella dona tenia ben marcada la trajectòria vital: sempre estaria cuidant el fill, sense l'esperable satisfacció de veure progressos en el seu desenvolupament. Tenia tan assumida la situació que quan parlava dels monitors del seu fill, tot eren alabances i reconeixements.

Jo trob que aquestes persones són els sants del nostre temps. Aquests són els vertaders models de vida.

I aquests pensaments em duqueren a cavil·lar sobre quins són els models socials reconeguts d'avui, i vaig comprendre que estan a quilòmetres lluny dels valors demostrats per aquella mare.

Pensem qui són els que surten a les revistes que compra la majoria de la gent: persones buides, superficials i que només valoren la fama i els diners fàcils, pagant el que faci falta, perquè avui quasi tot es pot comprar. Les barreres ètiques en molts de llocs han desaparegut.

Sens dubte s'ha donat un capgirament dels valors. Es dona importància a nimietats i s'oblida allò que sempre havia estat important.

Estic pensant en un exemple que pot il·lustrar el que dic. Em referesc a aquella dona escocesa de 48 anys, Susan Boyle, que participà en un concurs "Britains's got talent", similar al que es feia a Espanya "Tú sí que vales", però de molta més qualitat.

Es tracta d'una dona amb un físic poc agraciat i, en veure-la el jurat que havia de valorar la seva interpretació del "I dreamed a dream" del famós musical "Los miserables", feren bafa del seu aspecte. Però, en sentir-la cantar i veient que tenia una veu prodigiosa, es varen disculpar.

Trec aquest cas perquè la disculpa fou a causa que ells s'havien equivocat esperant una veu de xület o que desentonàs. Com podia una dona amb aquell físic tenir una veu com la que demostrà tenir?. No es disculparen perquè els sabés greu haver-se rigut públicament d'una persona. Si Susan hagués desentonat, segur que no s'haurien disculpat.

El públic també va riure abans que Susan cantàs perquè Susan digué que volia ser com Elaine Paige. Però com podia una dona que no s'ajusta als canons físics actuals de persona "interessant" cantar com l'afamada Elaine Paige?

Després de sentir-la, Amanda Holden, membre del jurat d'aquell concurs, digué: "Estic "shocada", tots estàvem contra tu i ara veig que hem estat arrogants. Avui tu ens has donat una gran lliçó"

Però com que això és intolerable, segur que ara els estilistes de torn milloraran la imatge exterior de Susan. No es poden trencar les regles de valoració d'una societat líquida. Tot ha d'estar previst. S'hi juguen la pell i alguna cosa més.

Un altre exemple d'aquesta irracionalitat en la valoració ètica i estètica és la popularitat televisiva de na Belén Esteban que últimament ha esdevingut una "princesa per al poble" en molts de sectors de la societat, fins al punt que un columnista del diari "Le Monde" l'ha qualificada com a fenomen televisiu, al mateix nivell que la top model Kate Moss.

Bé, doncs, una societat com la nostra, amb els valors esmentats, no és estrany que pensi que un jubilat ha de ser una persona desgraciada i digne de compassió.

I aquest és el motiu pel qual molts em pregunten si ara m'avorresc molt. Com si fos ben normal que un jubilat s'avorreixi. I quan jo els dic que no m'avorresc gens ni mica em queden mirant amb cara d'entranyats, com si jo fos un cas rar.

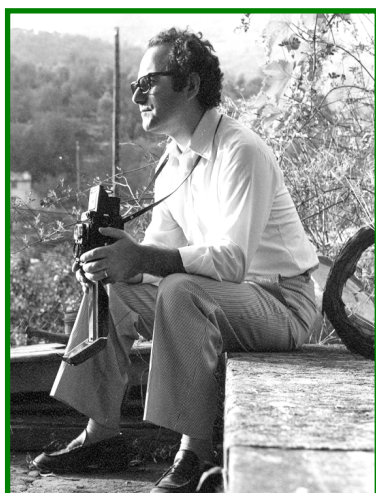
Per què s'ha d'avorrir un jubilat si a la fi li ha arribat l'hora de poder fer el que vol (sempre que tengui salut i sàpiga què vol)?

Jo crec que amb l'edat es perd en extensió però es guanya en intensitat. Per no tenir pressa, pots observar millor les coses i reflexionar sobre els fets, captant més detalls que abans.

Jo no era gens detallista. Ara n'aprenc perquè tenc temps.

Però això tampoc entra dins els canons actuals, perquè una persona major ja no pot tenir allò necessari per enlluernar, que al cap i la fi és l'únic que importa avui.

Toni Bennasar

Domingo Mateu

ENTREVISTA

a

Pere Fons

PERE FONS, CONVICCIONS I PASSIONS VERS ELS MÉS DESAFAVORITS

D'ençà de la darrera estada a Cuba, no ens havíem tornat a veure. Per telèfon, acordàrem que el lleó de Sant Marc de la plaça de Sineu seria el punt de trobada. A les 9 del matí d'un dimecres d'aquest mes de maig, en Pere pujava puntual, ben àgil encara, les escales de l'església. Tot i el molt temps que feia que no ens retrobàvem, de ben enfora vaig poder identificar-lo: el delatava de lluny el jersei blau mostrejat amb cridaners conjunts de línies blanques, taronges i cels i una gorra amb visera el color de la qual harmonitzava perfectament amb el perfil blanquinós d'una barba esponerosa, acurada.

L'ambient sorollós del mercat de Sineu no li semblà el lloc adient i distès per fer una bona xerrada. En pocs minuts, el tot terreny d'en Pere ens deixà allà on ara viu, a la casa de fora vila manllevada a uns vells amics vilafranquers. Amb l'amatent companyia de dos quissonets, al bell mig d'un ametlerar ara revestit d'una tendra esponera verda, arrecerat i gairebé perdut en un indret amagat, lluny de presses i renous, Pere, després d'excusar-se per la poquedat d'un berenar exquisidament pagès, durant més d'una hora, parla, comenta, reflexiona, subratlla alçant el to de veu, el que ell pensa, el que ell creu, el que ell valora sobre la llarga experiència viscuda a alguns indrets del que anomenam tercer món. La fidelitat de l'entrevista seria perfecta si, a més de les paraules, tingués la possibilitat de transcriure les cadències i modulacions de veu en què s'expressa. Tractant-se d'en Pere, tan significatiu és el que diu com el ritme, les pauses i el to com ho diu.

M'agradaria, abans de comentar l'experiència de Cuba, que parlassis breument de la teva estada anterior al Perú.

L'any 73 vaig anar al Perú i m'hi vaig estar 5 anys. De retorn a Mallorca, durant 3 anys vaig regentar la parròquia de Vilafranca. No m'hi volgueren més i vaig tornar partir cap al Perú, en una segona estada de 5 anys més. Altra volta aquí, em destinaren a Maria de la Salut on hi vaig romandre per espai de 10 anys. Tornar partir al Perú i hi faig una tirada de 8 anys més. A mitjan període me tocava venir de vacances a Mallorca; però vaig preferir fer una excursió per Amèrica del Sud: així vaig poder conèixer Argentina, Xile i Uruguai durant uns mesos.

Passats els 8 anys, retorn a Mallorca, on, a partir d'aleshores, m'hi vaig trobar endidat. El meu producte ja no servia. A Mallorca, ja no interessava allò que predicava. Me varen donar el camp per escampar. L'únic que em volgué acollir va ser en Joan Pons de sa Pobla.

La meua intenció era tornar molt abans del Perú. Em va fer canviar de pla l'incident que vaig tenir amb el bisbe Teodor. Un bon dia, per telèfon, em va comunicar que, en venir del Perú, si m'anava bé, podia tornar a Son Macià, la primera parròquia on vaig estar. Falta encara més de mig any, li vaig dir. En parlarem en arribar a Mallorca. Mentre, ho hem de deixar en secret.

El dia que vaig arribar a Manacor, el primer que em va dir la meua germana va ser això: ja sé on has d'anar, ho diu tothom, altra vegada a Son Macià.

Quan vaig veure el bisbe, li vaig dir ¿Sr. Bisbe, i el secret? Jo no he dit res, em va respondre. Pos la paraula meua contra la teua, va dir el bisbe. Sr. Bisbe, pos la meua paraula damunt la taula. La seva, no li va poder posar perquè no la tenia. Reacció del bisbe: ja no aniràs a Son Macià. Te'n pots tornar, si vols, una altra vegada al Perú

I fas l'opció de tornar-te'n al Perú. ¿A quines localitats feres estada?

Efectivament, tornar partir primerament a Cases Contumazà on hi visc dos anys i mig amb en Jaume Pons i en Bartomeu Tauler. Arran d'un cert moviment problemàtic sorgit a Lima, a la parròquia dels mallorquins, Sant Joan Maria Vianney, el bisbe m'envià a Lima i m'hi vaig estar quatre anys juntament amb en Joan Parets. És el moment en què en Joan Parets i jo vàrem tenir el coratge de construir l'església en un solar que havia comprat en Bernat Martorell a una barriada de Lima. Ubicàrem l'església davall d'uns eucaliptus molt grans. Només vàrem tallar els imprescindibles.

Quan me'n vaig anar, arribaren en Joan Bauçà i en Pere Fiol i varen perfeccionar l'edificació del temple i hi introduïren l'orgue. Però qui ho va fotre tot va ser un bon amic meu, en Jaume Pons, el qual es feia càrrec per uns dies de la parròquia de Sant Joan Maria Vianney. Agafà una destrat i gent i va tallar tots els arbres del voltant de l'església. Aquesta va quedar despulla perquè s'havia projectat per estar davall els arbres i no aïllada i nua, desguarnida de l'entorn natural.

L'altra tirada varen ser quatre o cinc anys de rector a Contumazà, fins que va venir en Joan Simonet a substituir-me. Llavors, quan vaig tornar aquí, després de l'incident de Son Macià, el bisbe m'envià de rector a Magdalena durant dos anys. Aquí vaig viure els problemes que afectaren els camperols. Fugimori, quan ver elegit president, va eliminar la Llei de la reforma agrària d'en Juan Velasco. Els antics hisendats es mogueren per

recuperar les terres ocupades per camperols a qui mancaven els papers de propietat. Hi va haver una guerra campal terrible. Un matí, devers les cinc, els camperols me cridaren perquè els ajudàs a fer front a la policia. Al costat dels camperols hi vaig viure aquest episodi: els camperols situats a un indret al costat d'un pont esperaven la intervenció de la policia, que es trobava a l'altre costat del pont. L'intent de retirar-los amb gasos lacrimògens va fracassar. La policia no va calcular que per arribar als camperols havia de passar pel pont. Quan la policia va ser damunt el pont, els camperols començaren a tirar pedrades i els feren fugir precipitadament, ferits i mig morts. La reacció del govern de Fugimori va ser terrible per als camperols. Varen denunciar els qui varen ser reconeguts i varen ser detinguts. A mi em declararen en situació de cerca i captura. El bisbe va intervenir i arribà a aconseguir que me canviassin l'ordre de cerca i captura per la de compareixença i una multa de 500 "pesos".

Arran d'aquests fets, el bisbe me va dir que no podia continuar a Magdalena i me va enviar a Cospán, una població d'uns deu mil habitants escampats per tota la muntanya, de tal manera que per arribar a Cospán, des d'Assumpció hi havia vuit hores de camí. El bisbe de Mallorca es va enfadar molt amb motiu de tots aquests fets.

A Cospán no hi havia ni església, ni casa ni res. Vàrem fer feina per construir una carretera que arribàs al poble. M'enviaren un seminarista perquè m'ajudàs i la batlessa, bona persona encara que era dretana, ens deixà una casa sense finestres ni trespol i aquí ens instal·làrem durant molt de temps. Llavors va sortir elegit un batle socialista i ens va cedir els homes de

l'Ajuntament per bastir una església i una caseta per viure el capellà.

No hi havia metge a Cospán. Hi havia només un tros d'infermer que de medecina en sabia més o manco com jo. Entre ell i jo vàrem cobrir durant aquells anys totes les necessitats mèdiques de la contrada. Per receptar em servia d'un llibre sobre herbes medicinals. Un bon dia es presentà un home que tenia una úlcera sagnant. Tot i que sempre esbrinava els símptomes auscultant la freqüència del pols del malalt, els posava d'entrada aquests tres termòmetres:

1. ¿Com estàs amb Déu?
2. ¿Com t'estimes a tu mateix?
3. ¿Com estàs amb els altres?

Normalment, cercant resposta a aquestes preguntes, trobaven la curació. En el cas de l'home de l'úlcera sagnant, m'explicà que tenia dues dones a cases distintes amb vuit fills cadascuna d'elles. *Aquí es troba el meu mal*, em va confessar. Amb les herbes que li vaig receptar i amb l'obligació d'assumir l'atenció de les dues dones, sense nervis ni fingides excuses, es va curar.

Un diumenge es va presentar una dona molt ben plantada. *No vénc per mi*, em digué. *Vénc pel meu home*. ¿Què té?, li vaig preguntar. *Le duelen éstos*. Sabia bé a què es referia, però li vaig fer explicar, ¿Qué son éstos? La vaig escoltar. I aquest va ser el remei: Te'n vas, culls dues branques de xiprer, les bulls i dues vegades cada dia durant deu minuts seus el teu home dins la bullidura. I així es va curar.

Tornaren els dos a donar-me les gràcies. Ara, els vaig dir, l'home no s'ha de tornar a emmalaltir. Vostè, dic a la dona, en té la culpa. Vostè ho comença i no ho acaba. Si ho comença, ho ha d'acabar.

Aquesta era la meua manera de servir i d'estar al costat d'aquella bona gent. Però potser m'he fet massa llarg i encara no hem parlat de Cuba.

Després d'aquest seguit de llargues i fecundes estades a diferents indrets del Perú, quan per l'edat ja et mereixies l'arrecerada quietud d'una feliç jubilació, ¿què és el que et va fer decidir d'iniciar una nova etapa a l'illa de Cuba?

En el període en què Joan Pons em va acollir a la parròquia de Sa Pobla, vingué un capellà de Cuba que em va entusiasmar. Jo estava lliure i vaig acceptar de bon grat la proposta que em va fer d'anar-me'n una temporada a Cuba. Així podria realitzar el meu somni de sempre de conèixer Fidel Castro i el peculiar sistema cubà.

Concertàrem dia de partida i, arribat a Cuba, me vaig presentar al bisbe de Cienfuegos, el qual me va tenir 15 dies a prova. Passada la prova, me va enviar a Lajas, una localitat d'uns 40.000 habitants. Aquí vaig començar la feina. Al principi, venien a missa un negre o dos; al final, hi havia més de mitja església plena, sobretot de negres, que són més d'esquerra. És una llàstima que sigui així, però l'Església de Cuba és molt de la dreta, de tal manera que és el cau dels dissidents cubans.

¿Quina opinió tens de l'Església de Cuba?

Un bon dia, vaig dir al bisbe: quan en Fidel va iniciar la revolució, vostès no pujaren en aquell tren i encara ara van a peu. El bisbe em va demanar que li enviàs per escrit. El cert és que l'Església cubana ha perdut el tren. No ha estat capaç d'integrar-se en el nou sistema. Ha quedat fora del moviment comunista. La gent que es considera demòcrata, i de demòcrata no en té res, és la que es refugia a l'Església.

Els frares mallorquins de Lluc varen haver de fugir de Cuba l'any 1961. Per què? Ells no ho volen dir.

A Cuba, l'any 1953 hi hagué el primer intent fort dels revolucionaris de Fidel Castro contra la dictadura de Batista, el robot de Nord-Amèrica. Joves comunistes, dirigits per Fidel Castro, varen entrar a Santiago de Cuba per atacar el quarter Moncada. L'assalt al quarter va fracassar i moriren quasi tots els revolucionaris. Els supervivents foren jutjats i Fidel fou desterrat a una illa. El bisbe de Santiago el va defensar i aconseguí que l'alliberassin i el traslladassin a Miami. Aquí Fidel coneix el Che Guevara. Ja en llibertat a Mèxic, Fidel, a finals de 1956, reorganitza les forces revolucionàries i amb uns 80 homes s'embarca en el iot Gramma per retornar a Cuba. L'expedició va aconseguir d'introduir-se a la Sierra Mestra, després de tenir nombroses baixes.

El 1957 els expedicionaris inicien la guerra de guerrilles. Les columnes comandades per Fidel, Camilo Cienfuegos i Che Guevara es traslladaren a la part oriental de l'Illa. La

columna de Fidel aconsegueix fer descarrilar un tren carregat d'homes i armes de Batista. Amb mils de presoners i amb totes les armes segrestades aconsegueixen d'entrar victorioses a la Havana el 1959. Els tres grans caporals esmentats implanten a Cuba el sistema comunista.

El bisbe de Santiago va obrir els ulls: ens hem equivocat, va dir. Esperàvem unes eleccions democràtiques i no en volen fer. L'Església es va posar en contra de Fidel i a favor de Nord-Amèrica. L'Església cubana, fent costat a la CIA i als dissidents, prengué part a l'expedició armada de Bahía de Cochinos. En Fidel torna a guanyar la guerra.

L'enemic és l'Església, declarà Fidel. És l'Església la que em vol derrocar. Hi havia capellans en l'expedició de Cochinos. Fidel negocià amb Nord-Amèrica i aconseguí que li enviàs un vaixell carregat de llaunes de conserva. S'entrevistà amb els bisbes i va manifestar que havia tingut una gran sort perquè mai no havia matat cap capellà. Però, en represàlia a l'intent de liquidar-lo, fa fora de Cuba tots els capellans, tanca escoles i col·legis de religiosos i fa tancar les esglésies. Anuncia que qui s'atreveixi a anar a l'església no tindrà feina. Aquest és el veritable motiu del retorn a Mallorca dels frares de Lluc.

¿La visita a Cuba del papa Joan Pau II va modificar la relació de l'Església amb el govern cubà?

En Fidel és l'home més viu de la terra. Ha tingut més de 200 atemptats i mai no ha caigut. Va preparar amb cura la visita de Joan Pau II. Tot el poble cubà va anar a rebre el papa. Joan Pau II va demanar a Fidel que concedís al poble la llibertat religiosa. ¿Cómo no? Aquí, sempre n'hi ha hagut. Li va demanar la implantació d'una festa religiosa. D'ençà de la visita del papa, Nadal és l'única festa religiosa permesa al país.

La relació actual de l'Església amb el Govern de Cuba és de diplomàcia, de compromís. No se fia un de l'altre. Vols fer una processó, has de demanar permís i te'l donen o no. Vols fer un discurs, allà són molt freqüents els discursos, vol fer xerrades durant la missa, el Govern vol saber més o manco què has de dir perquè no es fien que no sigui una ocasió per fotre una coça contra el règim. Jo sempre cercava gent que fos bastant addicte al comunisme. Un dissident, alerta. L'Estat m'apreciava a mi i això m'ha fet tenir problemes amb l'Església. Jo no he tingut cap problema mai amb l'Estat cubà; amb l'església, sí. Dos detalls: els permisos de residència dels estrangers solen donar-los per una durada de mig any, o excepcionalment per un any. A mi, me'l donaren per dos anys. I després, per altres dos.

Per llei, si vols fer un temple només el pots edificar allà on abans n'hi havia hagut un altre. El bisbe va demanar permís per construir una capella a tres llocs que complien aquesta condició i un d'aquests llocs queia dins la meua parròquia. Creuràs que el Govern només va donar permís per construir un temple en el lloc de la meua parròquia. El bisbe se va enfadar molt i em va dir: no faràs aquesta església en no ser que aconsegueixis del Govern l'autorització per fer les altres dues.

Jo no defens el Govern. Jo defens el comunisme. Jo som comunista de naixement. Jo no puc viure dins un entorn capitalista. Està contra mi. És un impediment propi de la meua naturalesa.

Explica quina és la teva visió personal de la gent de Cuba

La gent de Cuba és gent totalment noble, acollidora com ningú. Jo no he trobat mai cap poble tan solidari com el de Cuba. No tenen res seu. És una gent que es dona la mà, que viu feliç. Faig referència evidentment als qui no són dissidents ni mercenaris, als qui no vetlen el capital. És clar que el qui no està d'acord amb el règim cubà ho passa malament. A Cuba, tothom té una casa; una, no dues. Un cubà se'n va a fer feina a l'estranger, a Espanya a Amèrica del Nord, i de seguida li requisen la casa que deixa per donar-la a qui la necessita.

Així és la gent cubana: hi ha moltes religions, maneres diferents d'enfocar la divinitat, perquè a Cuba només hi ha dues races, la d'origen espanyol i la d'origen africà. Hi ha cubans que fan sants en vida, no després de morts. Per ser sant en vida has d'anar 3 anys vestit de blanc i, quan mor el sant, no el poden dur al tanatori; s'ha de quedar a ca-seva perquè el consideren un "santo hecho". Tota la nit les passen herbes per damunt el cos, canten tonades africanes, ballen balls exòtics i l'endemà passen el sant per l'església. Si hi ha capellans que no els entenen, que ho critiquen, ja ho han fotut del tot. Això són reminiscències de la cultura africana. I això s'ha de respectar totalment.

La gent és senzilla i humil; però és acollidora, bona gent.

I tu me diràs, ¿què has fet més que el que has contat? Doncs, jo he cercat la manera de poder col·laborar. "País que vas, costumbre que encuentras". "Chaque pays, chaque coutume". ¿Què has de fer? Col·laborar. Aquesta senyora té la casa que cau. El Govern li vol donar només les teules i res pus, Fes la casa. ¿Qui l'ha feta? El Govern, Jo no en necessit cap de ploma, ja en duc massa. L'important és que la casa està feta. De Mallorca m'han arribat tants de doblers. ¿Què podem fer? Reunim un comitè, diguem-ne caritas, que coneix molt bé tota la gent del poble i les seves necessitats. I decidim fer això o allò; però sempre amb el Govern; mai contra el Govern.

La gent, doncs, exceptuant els dissidents, ¿està satisfeta d'aquest règim que té?

Aquesta mateixa pregunta vaig fer als set o vuit bisbes assistents a una espècie de convivències amb capellans a la ciutat de Santiago. La gent pobra del temps de Batista,

¿votaria avui a Fidel? Els bisbes contestaren que sí. Això vol dir que els pobres que conegueren el règim de Batista estan avui a favor d'en Fidel.

El poble estima, defensa en Fidel. Una vegada que ell desaparegui, no m'atrevesc a dir què passarà ni a fer cap pensament. Ara, ¿com governa en Fidel? Com un pare respecte dels fills. Cuba per ell és casa seva, la seva pròpia família. En Fidel alimenta Cuba. Com sigui. No hi ha ningú que no tenguí la llibreteta per anar a comprar barat. Jo també la tenc.

No hi ha ningú que no pugui anar a l'hospital a fer-se una intervenció. No hi ha cap nin en tot el país que no tenguí la seva escola. A un barri, a foravila, allà on hi ha tres nins, hi ha una escola. Que tens 100 mestres i només 50 escoles, doncs tocaran dos mestres a cada escola. Tots tindran feina. La paga no és massa grossa, però hi ha feina per a tothom.

Naturalment, si tu vols anar allà a fer doblers tornaràs aquí rabiós contra en Fidel i contra Cuba. Com varen tornar els terratinents mallorquins a qui Fidel havia expropiat les hisendes. En Fidel no t'ha fet res. Tot el que tenies era robat. Tu explotaves el poble.

Els dissidents no són empresonats per pensar diferent. El que fan és anar contra el Govern. Són mercenaris pagats i alimentats per Nord-Amèrica i l'única cosa que volen és acabar amb el règim de Fidel. No saben què han de fer després de Fidel, no tenen cap programa ni cap pla.

El poble humil, la gent senzilla estima, defensa en Fidel.

Per acabar, i deixant ja el tema de Cuba, des del teu sarró de fondes experiències viscudes al costat de la gent més pobre del món, ¿com veus ara l'Església nostra, la del món occidental?

Jo pens que l'Església fa molts d'anys que no és l'Església de Jesucrist, potser des d'en Constantí, quan va començar a prendre viaranys que no són els seus. Això no ho dic jo. Ho diu en Sebastià Mesquida a un llibre preciós, no sé si l'has llegit, "Un Déu possible". És un llibre que vaig gaudir molt de llegir-lo. Tant me va agradar que n'he arribat a

extreure 258 pensaments. En Sebastià Mesquida diu que l'església va tombar l'any 313 i va iniciar aquesta capavallada. Ha perdut el nord fa estona. M'atrevesc a dir, sense por, que l'Església està contra Déu. Perquè, per exemple, el tema del celibat és un atemptat contra la naturalesa. L'Església no pot prohibir que un home es casi pel fet de poder celebrar una missa. Ni el mateix Jesucrist es va atrevir a proposar mai això.

L'Església està fora de camí. Ha de tornar a agafar el camí de Jesucrist, ell que es va definir com el camí, la veritat i la vida. És el camí de la llibertat, de la independència de Jesucrist. ¿Com hi pot haver llibertat en una església que imposa lleis contra natura?

¿Què és la veritat? La veritat només és una: que tots som germans i que hi ha un Déu que és pare de tots. Som germans, sense cap classe de racisme. Totes les religions són bones. Això és la veritat.

¿I la vida, què és la vida? Tot el que existeix, tot el que hi ha. Tot és vida: des de la pedra més petita fins a l'arbre més gran, des de la mona fins a l'home, el mateix tronc de vida. El que ha de fer l'Església és defensar la vida. I l'església no va per aquest camí.

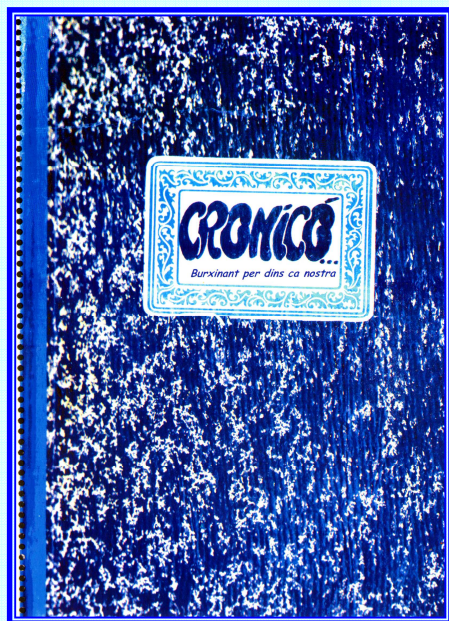
El papa actual ja s'hauria de retirar. Hauria de demanar perdó per tantes animalades fetes i tornar a començar l'Església de nou. ¿No has llegit aquestes darreres declaracions de Hans Kung?

Jo record que el meu bisbe de Cajamarca, José de Andrés Bellido, se'n va anar a Roma a veure Joan Pau II per mostrar-li uns escrits en què demanava que reconsideràs el tema del celibat per a Sud-Amèrica, que allà no s'entenia el celibat i que allà s'hauria de llevar. Quan va tornar de Roma, va reunir els capellans, jo hi era, i no pogué fer res més que plorar davant d'ells. ¿Saps per què plorava? El papa, deia, se n'ha rigut de mi. El papa, repetia, se n'ha rigut de mi.

L'Església necessita una transformació profunda, necessita aplicar urgentment les propostes del Concili Vaticà II, que fins ara no han estat aplicades en lloc. I si per a la mentalitat de l'home d'avui el Vaticà II ja no basta, cal convocar un nou Concili. Si hi som a temps.

M'hauré de disculpar pel fet d'haver retallat els pocs fragments de l'entrevista que he considerat menys essencials i que per res minven ni la fidelitat del contingut ni l'interès de l'entrevista. Ho he fet precisament per evitar el desinterès que podria ocasionar la llargada excessiva d'unes manifestacions tan espontànies, tan suggeridores i tan pròpies de la manera de ser del nostre estimat condeixeble Pere Fons, a qui agraïm el regal d'haver-nos deixat guaitar en els millors paisatges ministerials de la seva vida i d'ell mateix.

**Palma, maig de 2010
Domingo Mateu Conti**

CRONICÓ

Burxinant per dins ca nostra

Dirigit i coordinat per

Joan Rosselló i Vaquer

Presentació

d'en

Domingo Mateu i Conti

CRONICÓ DELS CURSOS DEL SEMINARI 1959-60 i 1960-61

QUATRE MOTS D'EXPLICACIÓ

La privilegiada *vita communis* que tinguérem la sort de compartir en el Seminari dels anys seixanta no fou, en absolut, la carregosa i indefugible *mea maxima poenitentia*. Ben al contrari, la puixant vitalitat juvenívola, a tothora exuberant, es filtrava sense aturall per les poques escletxes que, malgrat tot, no paraven de clivellar la fèrria solidesa del secular aprenentatge tridentí aleshores en vigor. En servam memòria plaent d'aquells instants en què algú, voluntàriament o sense voler, sortia de l'estricta botador disciplinari per trencar-ne la rutina amb expressions estrafolàries o insòlites ocurrencies no reglamentades. Era el punt just de *mica salis* amb què el seriós, lent i llarg procés d'aprenentatge ministerial es transformava en divertida i joiosa convivència, saborosa i ben mengívola.

Algú va pensar que la difusió pública d'aquestes facècies a l'hora dels àpats podria fer més agradable l'esterilitat del silenci imposat mentre menjàvem o l'avorriment de la insulsa lectura oficial feta des de la trona del refector.

Així va néixer, segons descriu la portada del recull, el "*petit espigolall o agranadures aperduades altre temps dins la pols de l'oblit, replegades ara, ordenades i donades a l'estampa, amb mans més o manco esburbades i baldufenques*" d'un petit grup de lletraferits que batejaren el recull amb el nom de CRONICÓ. El diminutiu palesa la intencionalitat dels autors: es tractava, en realitat, de fer una mena de crònica caricaturesca, paral·lela i sovint contraposada a la narració selecte i retocada dels fets que es consideraven dignes de ser inclosos en les memòries oficials del Seminari. La fina subtileza

d'unes ments adolescents exercitades quasi exclusivament per a copsar el sentit críptic dels distinguos escolàstics ens feia molt aptes per a trobar de seguida el succedani oficiós del nom solemne elegit per a les publicacions oficials. Recordau que la revista "Antorcha" tingué ben aviat la seva contrarèplica humorística en la publicació batejada amb el nom de "Es Candelí".

Els qui fórem protagonistes d'aquell bienni recordam, encara ara amb complaença, la frescor jocosa, la sàtira fina, indulgent i sana, de la lectura pública d'aquells fets extravagants recollits en el Cronicó. Els locutors començaven la lectura amb aquest encapçalament : *"Burxinant per dins ca nostra. Emissió que, si Déu ho vol, vos oferirem sovint, sovint, segons la lluna i el bon humor."* El verb inusual "burxinar" és sinònim de "insistir excessivament, quasi molestant, en algun fet o cosa". Segurament els autors elegiren el mot sense conèixer aquesta intencionalitat molestosa del significat. De fet, en el preàmbul del Cronicó, afirmen expressament que el recull s'ha fet *"sense cap altre fi ni punt de mira que refermar amb el vincle suau i al mateix temps fort de la caritat i mitjançant l'alegria el nostre companyerisme i la nostra germanor"*. El que els captivà fou la sonoritat expressiva del mot i el punyent parentiu de burxinar amb el seu sinònim "burxar", equivalent a punxar amb la burxa, furgar, remenar, atiar, agullonar.

La troballa miraculosa

El famós quadern que replegava l'espigolall d'agranadures, enquadernat amb tapes dures de color negre esquitxat amb ruixims de groc, identificat amb la clàssica etiqueta blanca ornamentada amb un rivet blau per encerclar la paraula CRONICÓ, sense saber com ni quan, va desaparèixer com l'ànima de Robert i va romandre *aperduat* dins la foscor de l'absència durant més de trenta anys. Persones interessades a rescatar-lo de *la pols de l'oblit* van fer múltiples recerques i investigacions amb les persones i els llocs que en podien ser dipositaris i mai no arribaren a treure'n clarícia. Ni l'estimat i enyorat Joan Rosselló de Son Firella, al cel sigui ell, ni el Sr. Reus de Campos, ni en Joan Puigrós, quan exercia de don Toni Esteva en l'actual Seminari, ni en Joan Parets, que d'arxius i coses velles sap el dimoni on se colga, ni en Domingo Mateu, transcriptor del recull, ni els responsables de la Biblioteca diocesana, res ni ningú en sabien la prima.

Fins que un bon dia de gener de 2010, per atzar i de manera fortuïta, es produí la troballa miraculosa. L'autor d'aquesta presentació, arrecerat a la caseta familiar del Port de Sóller, mentre es donava amb certa displicència a la tasca enutjosa de fer neteja i seleccionar papers i coses guardades en una d'aqueixes grans caixes mallorquines antigues, vella en aquest cas i mancada de restauració, no es podia refer de l'esglai quan en un racó fosc del fons de la caixa, tapada per una muntanya de vella paperassa, va veure guaitar la coberta del famós CRONICÓ, al qual irremeiablement haviem donat per perdut. L'indret i el moment de la troballa no foren anunciats per l'esclat celestial d'un *signum magnum* ni per la compareixença lluminosa d'estels o àngels sobre la caixa disforja, però el qui escriu aquests mots d'explicació creu innegable la intervenció amorosa del bon Déu, tan present i estimat en el temps dels succeïts del CRONICÓ, a l'hora de retrobar el tresor *aperduat*. El bon Déu, en

la data justa del 31 de gener de 2010, cinquanta anys exactes d'ençà de l'inici del CRONICÓ, el 31 de gener de 1960, ens feia amatent el regal d'aniversari de la miraculosa troballa.

Del manuscrit original al Cronicó digital

La recuperació joiosa del CRONICÓ arriba en l'època més avançada de l'esclat de la tecnologia digital i això ens permet d'una banda guardar gelosament, amb pany i clau i en un lloc segur i conegut per tothom, el manuscrit original; i de l'altra, poder tenir i gaudir personalment cadascú a canosta del CD amb la reproducció digital, fefaent i exacte, del contingut del CRONICÓ.

El mèrit i l'excel·lència d'aquesta transformació digital del Cronicó cal atorgar-lo a qui ha acomplert aquesta tasca amb més paciència i encapirronament que el dissortat Job, el nostre polifacètic Jaume Sancho, el qual ja és descrit en el Cronicó com un extraordinari i reconegut “manetes”, expert com ningú en el maneig de les tecnologies d'avantguarda d'aquell temps. Devia fer calor aquell 24 de maig de 1961 quan l'enginyós Jaume Sancho, *rebostant per dins es quarto d'es embulls, va trobar un aparatet que altre temps havia estat un ventilador. El s'embutxacà i cap al taller falta gent. Li va posar unes pales de llauna, el va enxufar i es ventilador, que es coneix que duia voltera enrera, va prendre es trot que era lo mateix que si dugués el dimoni dins el cos i encara corr si no s'ha aturat.* (Es Cronicó, 24, dimecres, maig 1961)

Cinquanta anys després, Jaume Sancho serva encara el cap ben ferm i ple de dèries i les manetes d'or per continuar sent capdavanter en les novíssimes tecnologies i en el domini de les capacitats espectaculars que pot fer sorgir de l'ordinador. Els seus condeixebles coneixen prou bé aquesta excel·lència i qualitat que es reflecteixen en les nombroses edicions digitals sortides de son obrador informàtic: la col·lecció completa de la revista “Antorcha”, la revista “Modèlics i modelicons”, els calendaris, l'àlbum col·lectiu de fotos i tantes altres publicacions. Cal, doncs, i és de justícia reconèixer i agrair a Jaume Sancho les hores esmerçades a bastir aquesta darrera obra, gràcies a la qual podem rememorar i fruit d'aquells anys orats de la nostra, ai las, llunyana juvenesa.

La frustrada pulcritud de l'ortografia

Una de les *petites advertències* que s'inclouen en els *Dos mots d'entrada del Cronicó* fa esment a la cura que han tingut els autors per *travelar lo manco possible en sa pulcritud de s'ortografia i sa gramàtica*. Tot i aquesta voluntarietat inicial tan ben intencionada, comprovareu que la pulcritud ortogràfica i gramatical són molt lluny d'acomplir-se en l'acurada redacció del Cronicó, en el qual hi sovintegen excessives incorreccions ortogràfiques, defectuoses construccions sintàctiques i castellanismes fora de lloc. No obstant això, sigui dit en desgreuge dels qui feren tot quant saberen per ser pulcres i correctes lingüísticament en la transcripció dels fets, és sens dubte una de les més remarcables virtuts del Cronicó el fet que fos escrit en el llenguatge nostrat que sempre i espontàniament fem servir en la nostra relació normal i quotidiana durant les nostres vides coetànies. Hagués perdut tota l'autenticitat, la gràcia i la riquesa expressiva del que conta el Cronicó, si

aquest s'hagués escrit en qualsevol de les dues llengües acadèmiques aleshores úniques i oficials, el castellà o el llatí.

D'altra banda, no fou fins al 1963 que don Francesc de Borja Moll va impartir en el Seminari un dels primers cursos de l'Obra Cultural Balear adreçats als alumnes que voluntàriament volguessin fer l'aprenentatge de la llengua catalana sota el guiatge d'un mestre de tan gran prestigi. Per cert, cal remarcar que els únics guanyadors d'un excel·lent en l'examen final de tot el col·lectiu de participants en els primers cursos de català foren precisament els alumnes del Seminari, Domingo Mateu, Jaume Obrador, Jaume Sancho, Bartomeu Sociés, Bartomeu Tauler i Jaume Vives, els quals pogueren gaudir del valuós premi atorgat per l'Obra Cultural, un inoblidable viatge i estada de quatre dies a Catalunya, acompanyats pel mateix don Francesc de Borja Moll.

Per aquestes poderoses raons, cal descarregar de culpa i perdonar les incorreccions gramaticals comeses pels autors i transcriptors del Cronicó, l'excés d'interès i la bona voluntat dels quals no fou suficient per suplir la magror de coneixements en gramàtica i ortografia de la llengua pròpia, mancança habitual i generalitzada en aquells anys i de la qual només comptades excepcions de singulars intel·lectuals i lletraferits indòcils aconseguien d'alliberar-se'n.

Els autors

Als *Dos mots d'entrada* de la presentació del Cronicó es manifesta expressament que la idea de fer un *cronicó humorístic de la nostra vida quotidiana* va sorgir del desig insinuat pel Sr. Reus, aleshores superior dels qui cursàvem filosofia. Confessen els autors que acceptaren l'envit de dur la tasca endavant per allò que sempre convé tenir un home content i més *si aquest duu ses riendes de la casa*.

De la identitat dels autors no se'n fa cap referència als paràgrafs introductoris. És únicament en l'encapçalament explicatiu del títol del Cronicó on es fa constar el pseudònim dels qui, *amb mans més o manca esburbades i baldufenques*, han donat a l'estampa el *petit espigolall*.

El primer pseudònim esmentat és el d'en *Tià de Son Figuera*. Sabem del cert que aquest era el malnom elegit pel recordat i enyorat Joan Rosselló. En realitat, ell és l'autor de la quasi totalitat de fulls manuscrits com a esborrany de les notes que es passaven posteriorment en net a les pàgines del quadern del Cronicó. Bona part d'aquests esborranys es conserven encara annexos al llibre del Cronicó i confirmen que l'autor de gairebé tots els textos dels esborranys és sens dubte Joan Rosselló.

El segon pseudònim, *en Xesc de sa font de s'ovella*, fa referència a Domingo Mateu, la tasca del qual consistia bàsicament a passar en net, a transcriure, a poc a poc i amb bona lletra, les notes originals de Joan Rosselló i a dibuixar algunes de les il·lustracions que foren ideades per ressaltar i fer més mengívola la narració del Cronicó. Curiosament, els autors dels dibuixos, em sembla que n'hi hagué més d'un, potser en Jaume Vives i altres, no acabaren d'enllestir la feina: les vinyetes que s'han conservat són només l'esbós a llapis del que s'havia de perfilar amb tinta xinesa i que malauradament romangué a mig fer.

Els dos autors esmentats es feren càrrec de la quasi totalitat de la comesa. Tot i això, l'encapçalament del Cronicó enumera els pseudònims d'aquells que es comprometeren a ajudar els autors en la tasca *d'espigolar les agranadures*. Són els següents: *en Tomeu de Calicant*, *en Bernat de Son Naci*, *en Tòfol de ses Cases Noves*, *en Biel de Son Cabra Coixa* i *en Jordi de Son Cama Curta*. De tots ells, només hem pogut identificar els dos darrers, que sembla que són els pseudònims atorgats al senyor Reus i a Jordi Soler respectivament.

L'espigolall d'agranadures

Entre les moltes insignificants i gracioses *agranadures* que trobareu en el recull, si teniu paciència de llegir-lo, s'hi insereixen esdeveniments de gran importància històrica, com és ara, la consagració episcopal del bisbe Planas i el seu primer pontifical, la benedicció de la capella nova i la consagració de l'altar, el funeral solemne de don Joan Mas, el generós donant dels terrenys de Son Gibert, la benedicció de l'estàtua de Ramon Llull col·locada al bell mig d'un dels patis, la primera celebració de la Càtedra de Sant Pere al Seminari Nou, etc. Això sí, els comentaris d'aquests grans esdeveniments mantenen el to d'ironia i bon humor volgutament donats al llenguatge del Cronicó. A tall d'exemple, al costat d'una ben enllestida crònica erudita de la benedicció del monument a Ramon Llull, feta amb el llenguatge pur i arcaic del *fill lo pus gran e noble de nostra raça*, hi consta aquest comentari:

Quan hem sortit de classe, començaven a pujar la imatge, que ha quedat una meravella, amb dues particularitats, que uns deien que la imatge mira a la caixa de don Toni i altres diuen que gira l'esquena al Sr. Garcies.

Perles com aquesta les trobareu a balquena. Així que, preparau-vos per a gaudir de la lectura i remembrança dels fets i que per molts d'anys us sia de profit.

Domingo Mateu Conti

Palma, maig de 2010

Ps.: *A la propera reunió de condeixebles us donarem un CD amb el CRONICÓ escanejat.*

Els qui, per baixa mèdica, no hi puguem venir encarregau a algú que reculli el vostre exemplar. J.S.

Cavil·lades d'un desenferrat

Anècdotes del "cronicó" i altres que no hi estan escrites...

J. Sancho

Alguna vegada us he comentat la conclusió a la que, després d'haver-me observat de prim compte durant prop de dos anys i abans d'afuar-me sant Josep, va arribar el rector Sureda: *"Sancho, tu tens es sentit pràctic de sa vida, però no tens sa vida des sentit pràctic !"*. Aleshores era veritat i encara ara ho és. Sempre m'ha anat millor *fer coses* que *prendre precaucions* abans de fer-les. El meu criteri era: *"Prova-ho primer i, a la vista dels resultats, ja traurem teories!"* Resumint: Me va millor anar de la pràctica a la teoria que de la teoria a la praxis. Als 15 anys muntava ràdios, però fins ben complits els 18 no em vaig preocupar d'entendre *teòricament* **com** i **perquè** funcionaven aquells aparells que muntava.

Cada u és com és; i qui trobi que així no li va bé, que canviï.

Tota aquesta llarga introducció -tal volta innecessària- és perquè pugueu calibrar lo perillós que podia arribar a ser allò de donar-me -com me donaren- les claus del Gabinet de Física del seminari i, d'aquesta manera, ja us pugueu fer una idea -almanco parcial- del que passava a continuació... Així mateix en el Cronicó d'en Joan Rosselló en trobareu descrita qualcuna que podreu llegir... però ni de lluny s'hi acostarà! Vaig arribar a inventar l'avió sense ales...

Com que estudiar, en el seminari, no valia la pena i jo sempre en duia alguna de moguda, el gabinet de Física i el meu talleret d'electricista se convertiren durant aquells anys en el meu segon ca nostra, per no dir el primer. Si aquelles parets poguessin parlar ! No hi havia aparell antic, per obsolet que fos, dins el gabinet de Física al que jo no l'hi trobàs alguna utilitat i no el baixàs al taller per a "inventar" el més inversemblant que us pugueu imaginar: Des d'un **ventilador** amb un motor de devers sis cavalls i un renouer de cent mil dimonis, fins una **cafetera**, que al final va explotar un vespre devers les 11, dins el quarto d'en Fito, mentre fèiem un cafetó i empatàvem la xerrada. Entre borres i regalims de cafè, aquelles parets quedaren talment unes pintures murals d'art modern de lo més prenedor que hagueu vist mai. Un Mapamundi! Ens vàrem passar fins prop de la una fregant de les quatre parets tot aquell manifest que s'hi havia escampat...

Amb en Fito, paisà meu i amic coral, tret dels dies que ell era a Sa Colònia ens passàvem pràcticament junts tot el temps de vacances, fins que, a principis de setembre,

jo m'havia de posar a preparar el certamen de gairebé cada any (*que, per cert, en vaig fer més dels que diu en Parets, encara que no sabia dir quins foren. Però més de quatre o cinc, segur!*) i en Fito s'havia de posar a escriure les seves coses, que tu no sabies mai quines eren... ni probablement ell tampoc.

Dic tot això perquè, entre les nostres activitats estiuenques, sempre hi entraven alguns “invents” pràctics per a fer-nos més confortables els pròxims hiverns que ens esperaven devers Son Gibert. Tal era el cas de la cafetera “italiana” esmentada, que mon pare ja me deia que, amb la calentor, feria ull... perquè l'havia soldat amb estany... i, us ho jur, l'estany se fon !

Un any inventàrem per a cada un de nosaltres un **maridet** elèctric de lo més confortable per a tenir els peus calents mentre estudiàvem dins el quarto durant l'hivern. El que va passar és que se'ns va ocórrer posar dins unes caixetes que férem de lo més curiós que us pugueu imaginar una resistència d'un fogonet elèctric de 1200 watts fent voltes per dins aquells caixonets...**de fusta!** L'olor de socarrat se va deixar sentir des del primer dia fins que finalment, el seu, va acabar calant-se foc per dos costats i ja no el va poder fer servir més en tot aquell hivern. Però, ja per l'any vinent, els havíem afegit dos bons reforços de llenya de cirerer i, d'aleshores, fred de peus no en tinguérem pus ! Vàrem acordar no parlar-ne a ningú més perquè la idea no s'estengués i la cosa acabàs malament. Així mateix en Joan Vidal (a.c.s.), amic d'en Fito, ho va sabre i també n'hi férem un perquè callàs... Algú va arribar a creure que el meu quarto estava calent pel fum de tabac.

Per acabar això dels meus invents i de les seves conseqüències us contaré un darrer cas que demostra que la instal·lació elèctrica del seminari està feta a prova de bomba i a prova “d'invents”. Potser recordeu que un any, mentre estudiàvem Filosofia, vàrem muntar una obra de teatre amb motiu de la festa de Santa Catalina on hi participaren companys de distints cursos. No ens hi posàrem per poc: Hamlet, de Shakespeare. Vaig pensar que ningú més apropiat per el paper de Hamlet que l'intel·lectual Sebastià Mesquida. I aquí se veu que em vaig passar de llest, perquè el que no tenia previst és que precisament un tipus tan conceptual com en Sebastià consideràs que el que importava no era la forma sinó els conceptes... i l'hi va envellar a exposar les “idees” del protagonista a la seva manera i deixant el guió per a la gent menys qualificada que necessita aprendre's les coses de memòria. L'apuntador, que crec que era en Cladera, anava foll intentant seguir el text i en Sebastià tirant pel seu compte sense control de cap mena i mesclant sense manies monòlegs del primer acte amb “idees” del tercer...

Què té que veure tot això amb els meus “invents”? Doncs que, mentre en Cladera tornava beneit i en Sebastià mastegava “idees” shakespearianes al seu aire, jo, darrera l'escenari, maldava inútilment apagar el foc d'un endoll, al que li havia carregat tot el muntatge elèctric, sense encomanar-me ni a Déu ni a Santa Maria i sense parar esment a si la cosa aguantaria o petaria. I no va aguantar !

Sabeu què és haver d'apagar un foc elèctric que reprèn amb les cortines de l'escenari mentre la funció continua...? Jo sí ! Hi tenc pràctica.

J. Sancho

Per acabar...

RACÓ DE MN. CAIMARI

Records del meu Seminari

Per Mn. Francesc Caimari Alomar

3. - MES DE DESEMBRE

Fred i més fred i qualche dia neu. Molts de dies sense recreo, o tot lo més, com a gallines banyades, estàvem ficats dins el corredor fosc fent un poc de lulea, però el desembre era un mes que omplia el cor. Dit en poques paraules, aquest mes assemblava a la lluna quan mira al quart minvant, perquè cada dia que passava, s'acostava sa data de les vacances de Nadal i això per noltros era un veritable esdeveniment.

Tenia un començament molt emotiu: La Novena de la Puríssima. En el Seminari aquesta Novena era lo millor i ben fet que és feia i àdhuc tots ho sentíem de veres. La imatge de La Immaculada del Seminari tenia un no què, era encantadora.

El rector mos repetia ja des del primer dia de seminaristes que aquella imatge no tenia angelets al seu entorn, perquè els angelets érem nosaltres, els seminaristes. En això si que tenia raó, ja que noltros érem quasi Arcàngels.

El día 29 de novembre, començava la Novena.

La Capella de la Verge pareixia un jardí, un paradís.

Flors, cossiols, gerros, llums... i cada dia canviava. Era una demostració de que estimàvem de bon de veres a la Mare de Déu.

Els càntics eren, alguns molt escollits, altres un poc barroquets com “Ave vena veniae” i de tant en tant en cantàvem algun que feia plorera. Qui no recorda el “Maria font de vida” del ditxós Caldés. Malgrat algun petit detall, era una Novena en to major.

Al matí Missa de pinyol vermell. Sa catifa grossa a l’altar, dos “eletxos” damunt unes columnes i unes palmeres ben estufades que omplien el Presbiteri. Aquest dia celebrava la Missa el Rector amb una casullota que pareixien dues.

Sortia el Sr. Rector al so d’una marxa organística pròpia del dia, que era den Tià Bach: *Ne ne nene, nenena ne ne...* (bé la record).

Els “culejadors” havien afinat l’orgue i aquest dia al menys tocava així com tocava tocar (ave vena veniae) (cacofonia).

Una monada i, al final, la Salve Regina.

Per berenar xocolata i una ensaïmada. No es podia demanar res més.

A les 10, sortíem per anar al Pontifical de la Seu.

El Sr. Bisbe pareixia un Sant Pare.

Hora és Senyors! Deia tot rebent el Bidell, i sortia de la Sagristia tota una desfilada de polles, patges, fàmulos, Canonges i el Bisbe, que anava de “capisayo o de Monsenyor”, que es dirigien al trono.

Un cop assegut, un li duia es camis, un altre, sa dalmàtica subdiaconal, l’altre la diaconal, un altre la casulla... feien coa i llavores, al final, com a d’amagat, en sortia “un” amb una capsa misteriosa, ah!, eren ses sabates blanques. Oh, allò era un Christe! Un Bisbe i mig !

Mentre, a n’En Samper li pegava a l’orgue una diarrea d’arpegis, pujades i baixades, pedals i registres... Era l’únic dia de l’any que quedava com a bé.

Allò era un “Pontificalasso”.

Don Toni Sancho tot ben vermell, caminant un poc per cada costat, arribava suant a sa trona grossa i feia un sermó lo que es deia magistral.

Començava des de “antes del parto, en el parto y después del parto” i seguia amb el Concili d’Éfeso, amb n’Escoto: “potuit, decuit, ergo fecit” i passava segles i més segles com si passasin mosques, i al final acabava amb un brufol i un Amén esglaiador.

Seguia el mes de desembre alegret i fresquet. Noltros teníem la vista posada en aquell dia 22 en que va tenir la desgracia de morir-se l’Arquebisbe Miralles, dia en que acabava el primer trimestre.

Després d’assistir al seu funeral a la Seu (quina culpa en teníem noltros?) dinàvem un poc més prest i, a les tres, sortíem en el tren cap a casa nostra.

Així finia el primer trimestre en el Seminari. No molt dolç, però ja mos cuidariem després de pegar unes bones panxadetes de torró i neules i altres sofrits a casa nostra.

4. - MES DE GENER

Tot el goig dins un paner.

El mes de gener començava molt bé.

Començava amb una coeta de vacances de Nadal. Sis dies justs que queien con un bunyol dins la mel.

Venia sa Festa dels Reis “Macos” i naturalment les fèiem un petit “pedido” a tan admirats personatges: un “lapitz” i més “lapitz”, aquests de colors, una capseta de botelletes de tinta xina per pintar i, una vegada en tota sa Carrera, demanàvem canviar el Miscal de P. Ribera que era molt ximplet amb un del P. Lefebre que era més litúrgic, amb figuretes i amb música dels Pares Benedictins de Solesmes i, si podia ser, amb forro de pell i cantons daurats. Això era molt, tant como ara tenir un cotxe.

Un any me dugueren d’amagat dels Superiors, les Obres completes del P Coloma.

El meu amic Antoni Fullana les va llegir de gratis. No recordes?: “Por un piojo”?, “Jeromín”?, “La Reina Màrtir”?, “Pequeñeces”? (oh! quin pecat!) A més de tot això, algunes ensaïmades, carbó de sucre, duros de plata, i una pilota de crepa per jugar a banya... Quins pares! vull dir, quins Reis que teníem!

Però el dia següent era el dia més trist de l’any.

Ben dematí agafàvem el tren o sa camiona i partíem altra vegada a sa “presó” (volia dir, al Seminari). Però sa pena sols durava un parell de dies, perquè estrenàvem sa pilota de crepa per jugar a banya o a la pilota “icuriñeta” o basca o a “olla” per treure’ns el fred, i bé que el nos treien en Tortella i en Mirallotes que nos donaven més cops de punys que dies no tenia l’any. (Allò més que seminaristes, eren animals selvàtics).

Pocs dies després, venia la Festa Major del Seminari: **La Càtedra de Sant Pere**, o “Sa Catarra” que deia una pagesa.

El Seminari era aquells dies pitjor que sa Fira del Dijous Bo d’Inca.

Trèiem tots els bancs de Sa Capella i fèiem nets els milions de foradets gòtics que tenien, amb petroli, pedaços, pinzells o guinavetes... tot era poc.

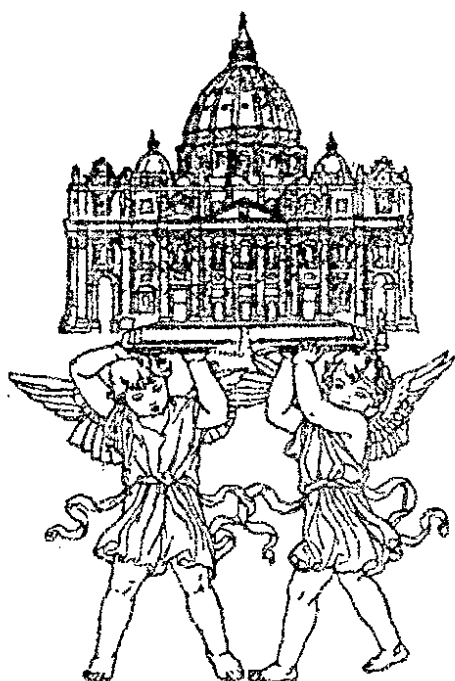
Sa trona pareixia el Tal Mahal de l'Índia de brillant i resplendent com quedava.

Don Emili, i es Xot (un amic de D. Emili que tenia un nas talment de xot), arreglaven el Museu de Física i Química.

El Sr Planas i els seus ordinyagues, el Museu Bíblic.

Noltros posàvem quadros per tot, componíem el dormitori dels llatínistes que aquell dia pareixia la Capella Sixtina. Tot anava a l'aire.

Arribava el dia gran.

Al dematí, mos donaven una tassota de xocolata i una ensaïmada. A les 11, se cantava l'Ofici solemne: Cirials, encenser, barqueta, dalmàtiques, atxes... El Rector celebrava l'Ofici.

Però lo més brillant, era el sermó i el predicador.

Qui no recorda el de Don Jaume Capò Villalonga: “El Pescador de Galilea, el ardoroso Apóstol, Roma, Silla, Llaves, Obelisco...” Tot un tractat sobre aquell pobret Sant Pere que amb el cap blanc el se mirava mig estorat des del Retaule de l'altar major al veure que li treien ses braguetes. Acabat el sermó tothom feia un Oh! com un cul de tassó. Ho feia bé, si hem de dir veritat.

Després de l'ofici, els “fámulos” componien els menjadors amb una manya que no la tenen ni en el Meliá Palace. En sabien. Els nostres pares passaven per davant les taules i tot eren elogis. Quin engany ! perquè als dies següents el pagàvem ben car a aquell dinar, amb puré i més puré, patates bullides i colflori...

Finalment, pujaven a veure els Museus dels animals: ses titines, ses genetes, es cocodril, ses xispes esglaiadores... Tots sortien meravellats.

Després veien sa mòmia bíblica, es sepulcre d'en Llätzer, sa Políglota d'en Cisneros, es Talmut... I per acabar, entraven al dormitori. Per les nostres mares allò era, com ja he dit, millor que la Capella Sixtina. Miraven i tornaven mirar els lletets dels seus fillons, es calaix de sa roba... i així acabava la festa.

Ja n'hi havia abastament. Després venien les despedides, els petons i les llàgrimes...

I a seguir com sempre... tota la resta del mes estudiant i amb fred.

Poema a la primavera

ELLA 2

1 Jo sóc un narcís de la plana de Saron,
un lliri de les valls.

ELL

2 Com un lliri entre els cards
és la meva estimada entre les donzelles.

ELLA

10 El meu estimat parla i em diu:

ELL

Aixeca't, amiga meva,
bonica meva, i vine!

11 Mira, l'hivern ja ha passat,
la pluja s'ha esvaït, ja se n'ha anat.

12 Les flors despunten a la terra,
ja arriba el temps d'esbrotar,
se sent la tórtora pels nostres camps.

13 Despunta el fruit verd de la figuera,
les vinyes florides escampen perfum.

Aixeca't, amiga meva,
bonica meva, i vine!

Pieris Formosa

Fot. de Gabriel Rosselló

Càntic del càntics, 2, 1-2; 10-13)

Maig 2010, n° 23

Consell de redacció:

Jaume Sancho

Toni Bennasar

Jaume Gual

Confecció i fotografia:

Gabriel Rosselló

Edita:

Gràfiques Sancho

Llimonera
Fotografia de
G. Rosselló

Col·laboradors:

Barceló, Pere	pàg. 13
Bennasar, Antoni	pàg. 35
Buades, Mateu	pàg. 3
Caimari, Francesc	pàg. 52
Equip de redacció	pàg. 8 i 18
Gual, Jaume	pàg. 21
Mateu, Domingo	pàg. 37 i 45
Parets, Joan	pàg. 12
Rosselló, Gabriel	pàg. 1, 2 i 56
Salom, Sebastià	pàg. 19
Sancho, Jaume	pàg. 34 i 50
Servera, Rafel	pàg. 29
Suñer, Joan	pàg. 9